

*Dr. Palágyi Tivadar**

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Ausztrália

Az alábbiakban a BOTOX védjegynek a PROTOX megjelölés használatával történő bitorlási ügyéről számolunk be [*Allergan Australia Pty Ltd (Allergan) v. Self Care IP Holdings Pty Ltd (Self Care)*].

a) A jogvita és az eredeti szövetségi bírósági határozat

Az Allergan több BOTOX védjegy bejegyzett tulajdonosa, köztük két olyan BOTOX védjegyé, amelyeket az 5. áruosztályban „gyógyszerészeti készítményekre” lajstromoztak, valamint két másik védjegyé, köztük egy defenzív védjegyé a 3. áruosztályban „kozmetikumokra, bőrkremekre és testápolókra”.

A Self Care kozmetikai termékeket, köztük a PROTOX-ot a FREEZEFRAME ernyővédjegy alatt értékesít. A Self Care forgalmazása és csomagolása a BOTOX szót olyan összetett mondatokban használta, mint amilyen például a „klinikailag bizonyítottan meghosszabbítja a Botox® hatását” kifejezés.

Az Allergan azt állította, hogy ez a használat többek között az 1995. évi védjegy törvény értelmében védjegybitorlást valósított meg, minthogy a PROTOX védjegy „megtévesztően hasonlít” a BOTOX védjegyhez, és a Self Care a BOTOX védjegyet használta a FREEZEFRAME termékeken, csomagoláson és reklámban.

Első fokon a Szövetségi Bíróság (Federal Court, FC) bírása, Stewart bíró megállapította, hogy az Allergan nem tudta bizonyítani a BOTOX védjegy bitorlását. A bíró arra a következtetésre jutott, hogy a BOTOX védjegy mindenütt jelen levő hírneve sikeresen ellensúlyozta a megtévesztő hasonlóság megállapítását, mivel a fogyasztók valószínűleg nem emlékeznek tökéletesen egy ilyen híres védjegyre.

Az FC elutasította továbbá az Allergan defenzív védjegylajstromozásának a törlését (ez ellen a megállapítás ellen a Self Care nem fellebbezett).

A megtévesztő hasonlóság vonatkozásában a helyes vizsgálat annak megállapítására irányul, hogy a termékek forrása tekintetében lehetséges-e összetévesztés, nem pedig arra, hogy maguk a védjegyek összetéveszthetők-e.

* DANUBIA Szabadalmi és Jogi Iroda.

A megtévesztő hasonlóság értékelése szempontjából a védjegy hírneve általában nem fontos, ezért nem meglepő, hogy az Allergan fellebbezett e döntés ellen.

b) A Teljes Tanács döntése

A védjegyek hasonlósága

Az Allergan fellebbezésének helyt adva, az FC Teljes Tanácsa (Full Court, FUC) megállapította, hogy a PROTOX megtévesztően hasonlít a BOTOX-hoz, mivel fennáll a valós veszélye annak, hogy a fogyasztók elgondolkodnak azon, vajon a két termék nem ugyanabból a forrásból származik-e.

Kritikusan fontos, hogy az FUC hangsúlyozta, miszerint az összetévesztés, amelyre a törvény vonatkozó rendelkezései irányulnak, a termékek eredetével kapcsolatos összetévesztés, szemben a védjegyeknek vagy maguknak a termékeknek az összetévesztésével. A megtévesztő hasonlóságnak ezen a „szövegtől függő összetévesztésen” alapuló megközelítése elegendő annak megállapításához, hogy egy védjegy megtévesztően hasonlít-e egy másikhoz (bár nem ez az egyetlen módja az ilyen összetévesztés megállapításának). A korábbi döntésekből azonban világosan kitűnik, hogy nem az a helyes próba, vajon a fogyasztók azt gondolhatják-e, hogy a védjegyek azonosak, hanem az, hogy az áruk ugyanabból a forrásból származnak-e.

A „szövegtől függő összetévesztés” megközelítése lehetővé teszi a megtévesztő hasonlóság megállapítását, ha a két védjegy önmagában nem lenne összetéveszthető (egymással) a megjelenés, a kiejtés vagy az összbenyomás különbözősége miatt, de ahol a fogyasztók (megértve, hogy a védjegyek különbözők) elgondolkodhatnak azon, hogy vajon ugyanabból a forrásból származnak-e. Ez itt fontos, mert a teljes bíróság (az első fokon eljáró bíró megállapításával egyetértve) arra következtetésre jutott, hogy a fogyasztók nem tévesztették volna össze a PROTOX-ot a BOTOX-szal, lévén a szavak kellően különbözőek.

A szövegtől függő összetéveszthetőség fogalma szembemegy a bevett márkák tulajdonosai ellen gyakran felhozott érveléssel, miszerint egy jól ismert márka egyszerűen túl híres ahhoz, hogy bármilyen hasonló védjeggyel összetéveszthető legyen. Ez ellentmond az első fokon eljáró bíró érvelésének is, mivel a BOTOX védjegy hírneve lényeges annak a kérdésnek a szempontjából, hogy a védjegyek összetéveszthetők lennének-e egymással. A hírnév azonban nem fontos abban a kérdésben, hogy a fogyasztók elgondolkodhatnak-e azon, hogy az érintett termékek ugyanabból a forrásból származnak-e (például az egyik lehet egy másiknak a változata). Az FUC felvetette, hogy a fogyasztókban felmerülhet a kérdés, vajon a PROTOX a BOTOX kozmetikai (nem gyógyászati) változata-e, amely ugyanúgy működik, vagy pedig a BOTOX-szal együtt alkalmazandó olyan kezelésre, amely javítja vagy meghosszabbítja az eredményeket.

Használat védjegyként

A PROTOX védjegyként történő használatával kapcsolatban a Self Care egy közleményt adott ki, amely szerint a FREEZEFRAME PROTOX-ot használta védjegyként, nem pedig a PROTOX szót önmagában. Az első fokon eljáró bíró megállapítása szerint „teljesen egyértelmű, hogy a PROTOX-ot védjegyként használják.

A PROTOX termék csomagolásán a PROTOX szót a FREEZEFRAME szótól elkülönítve használták. Ezenkívül mindkét szót különböző színű háttér előtt ábrázolták. Ez lehetővé tette az FUC számára, hogy megállapítsa, miszerint Stewart bíró helyesen következtetett arra, hogy a PROTOX-ot védjegyként, és a FREEZEFRAME védjegytől függetlenül használták.

Az FUC megállapította, hogy a Self Care által az „azonnali Botox® alternatíva” kifejezés védjegyként történő használatnak minősül. Ez ellentétben áll Stewart bíró azon megállapításával, hogy a kifejezés leíró jellegű volt. Stewart bíró azzal érvelt, hogy az „alternatív” szó annak hangsúlyozására szolgált, miszerint a termék nem BOTOX termék. Bár az FUC elfogadta, hogy az „alternatíva” szó egy másik lehetőséget vagy választási lehetőséget ír le, nem jelenti azt, hogy a kereskedelmi forrás más. Ennek megfelelően e szó használata nem védte meg a Self Care-t az Allergan lajstromozott védjegyének bitorlásától.

Jóllehet az „azonnali” és az „alternatíva” szavak leíró jellegűek, az FUC úgy ítélte meg, hogy az „azonnali Botox® alternatíva” kifejezést a Self Care nem pusztán leíró jelleggel használta annak érdekében, hogy megkülönböztesse termékét az Allergan termékeitől. Sokkal inkább az Allergan termékeivel való kereskedelmiforrás-kapcsolat jelölésére használta, és ez védjegyhasználatnak minősül. Ezzel szemben az „élesztőtabletták, a Yeast-Vite helyettesítői” kifejezésről a Lordok Háza azt állapította meg, hogy kellően megkülönbözteti a termékeket egymástól, és ezért nem minősült védjegyként való használatnak.

c) Az FUC további megállapításai

Az FUC a következő megállapításokat tette:

- Az „azonnali Botox® alternatíva” kifejezést nem jóhiszeműen használták a termékjellemzők rendeltetésének megjelölésére, ezért a 122(1)(b) cikk szerinti védekezés sikertelen volt.
- Az „azonnali Botox® alternatíva” kifejezés félrevezető vagy megtévesztő volt a hatékonyság tekintetében (az ausztrál fogyasztóvédelmi törvény értelmében), mert azt sugallta a fogyasztóknak, hogy a PROTOX termék hatása ugyanannyi ideig tart, mint a BOTOX-kezeléssel elért hatás.
- A FREEZEFRAME PROTOX védjegy lajstromozása a 122(1)(c) alapján nem nyújt védelmet a PROTOX megjelölés önmagában történő használatára.

Egyhangú ítéletében az FUC helyt adott az Allergan fellebbezésének, tisztázva a megtévesztő hasonlósággal kapcsolatos jogot és azt, hogy mi minősül védjegyhasználatnak.

d) Megjegyzések

Ez a fontos döntés tisztázza, hogy a vállalatok milyen mértékben használhatják egy másik vállalat márkáját vagy védjegyét, illetve hivatkozhatnak arra.

A döntés megismétli, hogy a szövegkörnyezeti összetévesztés fontos szempont a védjegyek megtévesztő hasonlóságának értékelésekor. A védjegybitorlási igények előterjesztése (vagy védelme) során szem előtt kell tartani, hogy a védjegyek közötti összetévesztés nem a helyes megközelítés. Inkább a fogyasztóknak a termékek eredetével kapcsolatos összetévesztése a lényeges kérdés.

Az a megállapítás, hogy az „azonnali Botox® alternatíva” kifejezés védjegyhasználat volt, és ezért védjegybitorlásnak minősül, jelentős a vállalkozások számára, mert ennek ismeretében alaposan meg kell fontolniuk, mielőtt harmadik fél védjegyeit összehasonlító reklámokban használják. Egy olyan szó, mint az „alternatíva” használata nem biztos, hogy elégendő a védjegybitorlás megállapításának elkerülésére.

Végezetül a határozat rávilágít a közismert védjegyek megjelöléseinek erejére és fontosságára is.

Egyesült Királyság

A) A *Halal Fresh Ltd* (Halal Fresh) az Egyesült Királyság Szellemi Tulajdoni Hivatalánál (UK Intellectual Property Office, UKIPO) kérte az 1. ábrán látható védjegy lajstromozását a 29. és 31. áruosztályban. A *HelloFresh SE* (HelloFresh) az összetéveszthetőség, a jó hírnév és a megkülönböztetőképesség sérelme miatt felszólalt a bejelentés ellen. Az ügyben az UKIPO Fellebbezési Tanácsa döntött 2021. augusztus 3-án.

1. ábra

2. ábra

3. ábra

Az alábbiakban sz. ügy háttérét és a felszólalás részleteit ismertetjük.

A *HelloFresh* a jogosultja az alábbi korábbi európai uniós védjegyeknek (EUVJ): 13716311 sz. HELLOFRESH EUVJ a 29., 31., 35. és 43. áruosztályban; 15656961 sz. EUVJ a 29., 31., 35. és 43. áruosztályban (2. ábra); és 16528391 sz. EUVJ a 29., 31., 35. és 43. áruosztályban (3. ábra).

Az UKIPO felszólalási határozatában szereplő elemzés nagy része a HELLOFRESH szóvédjegyre összpontosított, mert a felszólaló HelloFresh ezt tekintette a legerősebb korábbi védjegynek, amelyre támaszkodni lehetett. A HelloFresh szerint a vitatott védjegy használata kellő indok nélkül tisztességtelenül kihasználná és/vagy sértené korábbi védjegylajstromzásainak jó hírnevét és megkülönböztetőképességét.

A felszólalás az összetéveszthetőségen is alapult, de az elemzés nagy része a jó hírnévre vonatkozó állításra összpontosított.

A HelloFresh emellett a 2015 februárja óta az Egyesült Királyságban történő használatból eredő, nem lajstromozott jogokra is hivatkozott, így álláspontja szerint a bejelentést a védjegy törvény 5(4)(a) cikke alapján szintén el kell utasítani.

A HelloFresh széles körben használta a „Dinner is solved” (a vacsora megoldva) szlogen. A „Dinner is sorted” (a vacsora kiválasztva) szlogennek a megtámadott védjegybe történő beillesztését bizonyítékként használták annak alátámasztására, hogy a bejelentő a HelloFresh hírnevének kihasználására és önmagának HelloFreshként való téves feltüntetésére törekszik.

Az érintett védjegyeket közepes mértékben hasonlónak és az érintett árukat/szolgáltatókat nagymértékben hasonlónak találták.

A HelloFresh az érintett időpontban az Egyesült Királyság fogyasztói körében jó hírnevének örvendett. A védjegyek közötti vizuális, hangzási és fogalmi különbségek azonban elegendőnek bizonyultak ahhoz, hogy a fogyasztók körében elkerülhető legyen a közvetlen összetévesztés jelentős szintje.

A közvetett összetévesztés valószínűségét illetően a fellebbezési tanács úgy ítélte meg, hogy a HALAL FRESH-t nagy valószínűséggel a HELLOFRESH védjegy új változataként fogják fel. A korábbi védjegy hírneve, valamint a megtámadott védjegy és a HELLOFRESH közötti hasonlóság mértéke elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy a védjegyek között kapcsolatot hozzon létre. Ez azt jelenti, hogy a fogyasztók a vitatott védjegyet a halal (az iszlám törvénye) szerint hús- vagy haltermékekből álló, azokat tartalmazó vagy azok kísérőjeként értékesített élelmiszerek forgalmazásával összefüggésben úgy érzékelnék, hogy az a korábbi védjegyet használja fel.

A vitatott védjegyet egyértelműen úgy választották ki, hogy a fogyasztókat a HelloFresh korábbi védjegyére emlékeztesse. A vitatott védjegy használata azt eredményezné, hogy a korábbi védjegyről alkotott kép átkerülne a vitatott védjegyre. Ez lehetővé tenné a vitatott védjegy számára, hogy szabadon kihasználja a korábbi védjegy hírnevét anélkül, hogy a Halal Fresh-nek marketingköltségeket kellene viselnie, amelyek általában a védjegy által képviselt értékek népszerűsítéséhez szükségesek lennének. A megtámadott védjegy ezáltal gazdasági előnyre tenne szert, mert több fogyasztót vonzana az általa kínált áruk megvásárlására, mint a korábbi védjegy képének felidézése nélkül.

A fellebbezési tanács nem állapította meg a közvetlen összetévesztés valószínűségét, de azt találta, hogy az érintett közönség jelentős része valószínűleg azt hiszi, hogy a vitatott

védjegy a HelloFresh márkanév kiterjesztése. Következésképpen elegendő közvetett összetévesztési valószínűség állt fenn ahhoz, hogy a HelloFreshnek az 5(2)(b) cikk alapján igazat adjon.

A HelloFresh sikeresen bizonyította, hogy az érintett időpontban a HELLOFRESH elnevezéssel kapcsolatban goodwill-lel rendelkezett. A védjegyek közötti hasonlóság, valamint a felszólaló hírneve elegendő lenne ahhoz, hogy a felszólaló vásárlóinak jelentős része elgondolkodjon vagy feltételezze, hogy a védjegyek között kapcsolat áll fenn, például a HALAL FRESH a HELLOFRESH márkanév kiterjesztése. Az értékesítés eltérítésével és a hírnév feletti ellenőrzés elvesztésével okozott kárt is megállapította, és a felszólalás az 5(4)(a) cikk alapján is sikeres volt.

Annak ellenére, hogy a felszólalás tekintetében sikerrel járt, a HelloFresh-nek 3850 fontot kellett fizetnie a Halal Fresh számára. Ez annak volt a következménye, hogy a HelloFresh nem korlátozta kellőképpen azokat az árukat/szolgáltatásokat, amelyekre a hírnevet igényelte, és így igénye még „virágokat, irodai funkciókat és főzőkészülékek bérletét” is magában foglalt. A felszólalót arra utasították, hogy a tárgyaláson korlátozza az igényelt hírnév terjedelmét.

Mivel a tárgyaláson a felszólaló által előadott érvelés hiányosságainak orvoslására időt fordítottak, levonásra kerültek azok a költségek, amelyek rendes körülmények között a felszólalónak járnának.

B) A mesterséges intelligencia (MI) az 1950-es években való megjelenésével nagyon gyorsan mindennapi életünk részévé vált, lehetővé téve az átalakító fejlesztéseket különböző iparágakban, és teljesen új szolgáltatásokat hozva létre. Ahogy az MI egyre önállóbbá válik az új alkotások és megoldások létrehozásában, az érdekelt felek világszerte foglalkoznak az MI és a szellemi tulajdon közötti metszéspontok által felvetett új kérdésekkel.

Az egyik legforróbb kérdés, amelyről a DABUS-ügy kapcsán jelenleg világszerte vita folyik, hogy az MI-t a szabadalom egyedüli vagy közös feltalálójaként kell-e azonosítani. Nemleges eredmény esetén ez visszatartaná a szabadalmi tevékenységet, és ehelyett valószínűleg az ilyen találmányok titokban tartásához vezetne.

Megvitatásra vár az MI által vezérelt találmányokra vonatkozó megfelelő és alkalmazandó jogi keret, az erkölcsi szempontok, valamint a jogsértési ügyekben a felelősség kérdése. További nyitott kérdés, hogy miként kell elismerni az MI hozzájárulását, és hogy szükség van-e az MI-vel kapcsolatos innovációknak szellemi tulajdon-jogi ösztönzőkre stb.

Az Egyesült Királyság Fellebbezési Bírósága (Court of Appeal, CA) 2021. szeptember 21-i ítéletében kimondta, hogy az MI nem lehet szabadalom feltalálója, mert nem „természetes személy”, és így nem képes a szabadalmi jogot személyre átruházni. A szabadalmak a találmány tulajdonjogát annak létrehozójára ruházzák. A vita lényege az, hogy az emberi feltalálókra vonatkozó szabadalmi jog alkalmazható-e MI-rendszerekre és -gépekre.

Dr. Stephen Thaler 2018-ban két szabadalmi bejelentést nyújtott be – egy élelmiszer-tartályra és egy villogó fényre – a világ több szabadalmi hivatalánál. A dolog érdekessége, hogy dr. Thaler bejelentői minőségében a szabadalmi bejelentések feltalálójaként a DABUS-t jelölte meg, miközben kitarzott amellett, hogy a szabadalmakat a DABUS kreatív gép tulajdonjoga folytán az ő számára kellene megadni.

Az UKIPO felszólította dr. Thaler-t, hogy feltalálóként egy valós személyt tüntessen fel, de miután ennek a követelménynek nem tett eleget, 2019 decemberében az UKIPO a bejelentéseket visszavontnak minősítette. Dr. Thaler fellebbezése a felsőbb bírósághoz (High Court, HC) sikertelen volt, ezért az ügyet a fellebbezési bíróság elé vitte.

Lady *Elisabeth Laing* bírószerint „a szabadalom törvényes jog, és csak egy személynek adható meg”. Lord *Arnold* bírószer egyetértett vele, kijelentve, hogy „csak egy személy lehet feltaláló”.

A testület harmadik bíróját, Lord *Birss* bírószer azonban azt írta: „Az a tény, hogy nem lehet azonosítani egy – kellően megnevezett – feltalálót, egyszerűen azt jelenti, hogy nincs olyan név, amelyet [az UKIPO-nak] a szabadalmon feltalálóként meg kell említenie”.

A fellebbezési bíróság ítéletét az MI-vel foglalkozó előrelátó mérnökök és jogi szakemberek türelmetlenül várták, miután a DABUS csapatának több próbálkozása is kudarcba fulladt, hogy szabadalmi jogot szerezzen az Európai Szabadalmi Hivatalnál (ESZH, European Patent Office, EPO), az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy hivatalánál (United States Patent and Trademark Office, USPTO) és az UKIPO-nál. Dél-Afrikában és Ausztráliában viszont sikerrel jártak dr. Thaler bejelentései. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Dél-Afrikai Vállalatok és a Szellemi Tulajdon Bizottság csak formai vizsgálat alapján fogadták el a szabadalmi bejelentést, de alperesek még mindig érvényességi kifogásokat emelhetnek a bírósági ügyekben, hogy teljes körűen ki legyenek elégítve az újdonság és a nem kézenfekvőség követelményei.

A fellebbezési bíróság döntése egyes szakértők szerint aláássa az UKIPO kemény munkáját, amely a szabadalmi rendszer szerepének és jelentőségének tisztázására irányult az MI kreativitásának ösztönzésében, valamint a kormány azon célkitűzését, hogy vezető szerepet töltsön be az MI-vel kapcsolatban felmerült kérdések szabályozásában. Ugyanakkor Lord *Birss* bírószer különvéleményét úgy fogadják, mint egy reményteli és optimista hangot a jogi változáshoz, amely lehetővé teszi az MI hozzájárulásának elismerését.

Az MI mint általános célú technológia, amely a különböző vállalkozások és a társadalom hatalmas fejlődését mozdítja elő, alapvető kérdéseket vet fel a meglévő szellemi tulajdonjogi rendszerekkel kapcsolatban, amely kérdések fő célja az emberi alkotás és innováció ösztönzése. Ebben a szakaszban a jogalkotók teljesen eltérő módon kezelik az MI által és az ember által létrehozott kreativitást – az MI-t eszköznek tekintik, szemben az emberrel, akit az ötletek, a tartalom és az alkotás forrásaként ismernek el.

A közeljövő jogi reformja nélkül a meglévő szellemi tulajdonjogi keretek korlátai és a világszerte eltérő bírósági megközelítések arra vonatkozóan, hogy az MI gyakorolhatja-e a

szellemitulajdon-jogok jogosultjainak jogait és kötelezettségeit, az MI-technológiában rejlő valamennyi lehetőség elvesztéséhez vezetnének, amit nem szabad megengedni (mert beláthatatlan következményekkel járhatna).

C) Egy nemrégiben hozott jelentős ítéletében a felsőbbíróság egy lehetséges új kereseti alapot nyitott meg azon védjegyjogosultak számára, akik harmadik felek azonos vagy összetéveszhetően hasonló brit védjegyek lajstromozására irányuló kérelmeit kívánják megtámadni.

a) Tények

A *Litecoin Foundation Limited* (LFL) v. *Inshallah Limited* (Insallah), *Nasjet Limited* (Nasjet) és *John Pepin* (Pepin)-ügyben a felperes LFL által kifejlesztett és népszerűsített *Litecoin* kriptovalutáról volt szó. A két alperes társaságot az Egyesült Királyságban jegyezték be, de soha nem kereskedtek velük. Az Inshallah azonban számos védjegy-lajstromozással rendelkezett. Pepin volt mindkét társaság egyedüli részvényese és igazgatója, és hosszú éveken keresztül internetes doménneveket és védjegyeket is értékesített.

2017 decemberében az Inshallah az Egyesült Királyságban bejelentette a LITECOIN szóvédjegyet pénzügyi szolgáltatásokra és a virtuális valutára vonatkozóan. Az LFL felkérte az Inshallah-ot, hogy mondjon le a kérelemről vagy ruházza azt át, de megállapodásra nem került sor. 2018 januárjában az LFL benyújtotta saját brit védjegybejelentését a LITECOIN-ra, amely ellen a Nasjet felszólalt. Ezt követően, 2018 májusában az LFL eljárást indított a felsőbbíróság részét képező Intellectual Property Enterprise Court (IPEC) előtt, amelyben azt kérte, hogy az alpereseket tiltsák el attól, hogy bármilyen árut, szolgáltatást vagy üzletet az LFL-éként adjanak el.

b) Döntés

Hart kerületi bíró helyt adott a keresetnek. A bizonyítékok alapján meggyőződött arról, hogy az LFL az Egyesült Királyságban elegendő goodwillt épített ki a LITECOIN névvel kapcsolatban ahhoz, hogy egy eladási perben hivatkozhatson rá. Lényeges, hogy úgy ítélte meg, miszerint az Inshallah általi alkalmazás az átruházás értelmében a nyilvánosság felé megtevéstést eredményezett. A megtevéstés azért merült fel, mert az Egyesült Királyságban a védjegybejelentések nyilvánosan hozzáférhető folyóiratban jelennek meg. Ez azt jelentette, hogy az Inshallah-bejelentés benyújtása „az Inshallah és a Litecoin név közötti állítólagos kapcsolat nyilvános bejelentése volt a világ számára”. Az ilyen kapcsolat fennállásának feltételezése megerősítést nyert, mert „[az Inshallah-bejelentésben] benne rejtett a megjelölés használatára vonatkozó jog és a használatára irányuló szándék”.

A bíró a továbbiakban megállapította, hogy az Inshallah-bejelentés „egy a millióhoz” arányú csalás eszközének is minősül. Az Inshallah nem állt kapcsolatban a „Litecoin” név-

vel, és nem is állt szándékában használni azt, hanem ehelyett arra törekedett, hogy tisztességtelenül hasznot húzzon a névből, és kisajátítsa az azzal kapcsolatos goodwillt. A Pepin és az Inshallah korábbi magatartását, amely a doménnevek és a védjegyek jogszerű üzlettulajdonosoknak történő bosszantó regisztrálásával és értékesítésével kapcsolatos, komoly bizonyítéknak tekintették e döntés alátámasztására.

Ennek megfelelően a bírónő elrendelte az alperesek eltiltását attól, hogy „a LITECOIN védjegy vagy bármely hasonló név vagy védjegy használatával bármilyen árut, szolgáltatást vagy üzletet az LFL árujaként, szolgáltatásaként vagy üzleteként adjanak el, vagy azokhoz kapcsolódjanak vagy társuljanak”. Elismerve, hogy ítélete több szempontból is újszerű volt – különösen, hogy ez volt az első olyan ítélet, amelyben az állítólagos eladás tárgya védjegybejelentés volt –, a bírónő engedélyezte az alpereseknek a fellebbezést.

c) Fellebbezés

Az alperesek több okból is fellebbeztek, amelyek közül a legjelentősebb az volt, hogy a bíró tévedett, amikor megállapította, hogy az Inshallah kérelme perelhető megtévesztésnek minősül.

Visszafogott ítéletében *John Kimbell* fellebbezési bíró úgy ítélte meg, hogy Hart kerületi bíró „helyes következtetésre jutott”. Egyetértett a bíró érvelésével a megtévesztés megtámadhatóságának megítélése szempontjából fontos valamennyi kérdésben, és néhány saját észrevétellel támasztotta alá az eljáró bíró következtetéseit.

Megállapította, hogy az Egyesült Királyságban a védjegybejelentést benyújtó feleknek meg kell erősíteniük, hogy „a védjegyet a bejelentő használja vagy az ő hozzájárulásával használják a feltüntetett árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy jóhiszemű szándék van arra, hogy azt ilyen módon használják”. Az Inshallah-bejelentés formanyomtatványának aláírásával Pepin (az Inshallah nevében) „nyilvánvalóan” egyértelmű tényállítással élt – nevezetesen azzal, hogy a LITECOIN-t az Inshallah már használja, vagy azzal, hogy az Inshallah részéről valós szándék áll fenn a LITECOIN név pénzügyi szolgáltatásokkal vagy virtuális valutával kapcsolatos vállalkozásban való használatára. A fellebbezési bíró elutasította az alperesek azon érvelését, hogy a védjegybejelentés benyújtása csupán „előkészület” egy esetleges hamis beállításra.

A fellebbezési bíró arról is meggyőződött, hogy az eljáró bíró teljes mértékben jogosult volt figyelembe venni az alperesek doménnevek és védjegyek bejegyzésével és értékesítésével kapcsolatos múltját következtetési során. Az alábbiakat állapította meg:

„A fellebbezési bíróság az 'egy a millióhoz'-ügyben úgy ítélte meg, hogy legalábbis a csalás eszközeivel kapcsolatos ügy előadásakor a bíróságnak figyelembe kell vennie 'az alperes szándékát, a kereskedelem típusát és az összes körülményt'. Az LFL keresetét kifejezetten csalás eszközeként terjesztették elő, és a bíróság úgy találta, hogy ez az eset a tények alapján megalapozott. Ezért a bíró számára teljesen helyénvaló volt, hogy figyelembe vegye a Pepin korábbi magatartására vonatkozó bizonyítékokat más védjegybejelentésekkel kapcsolatban. Megítélése szerint a kerületi bíró nem értette félre vagy alkalmazta tévesen az 'egy a millióhoz'-ügyben hozott döntést.”

Az alperesek továbbá azt állították, hogy nem kellett volna kiadni a jogsértés megszüntetésére irányuló végzést, mivel az LFL nem szolgáltatott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az alperesek magatartásából eredő bármilyen veszteséget vagy potenciális jövőbeli veszteséget szenvedett volna. A fellebbezési bíró gyorsan elutasította ezt az érvelést. Úgy ítélte meg, hogy az átruházás megakadályozására irányuló jogsértést megszüntető végzés meghozatalához nem szükséges a tényleges kár bizonyítása, sőt még annak bizonyítása sem, hogy az biztosan be fog következni – „elég, ha a bíróság arra a következtetésre jut, hogy ami történik, az a felperesi jogok jövőbeni megsértésének számít.” A fellebbezési bíró szerint a jogsértés megszüntetését fenn kell tartani, és a következőket állapította meg:

„A fellebbezési bíróság kifejezetten elismerte, hogy létezik pusztán *quia timet* (mert fél) peres eljárás egy olyan társaság által elkövetett ügy esetében, amely még csak nem is kereskedett, de a kérelem csalás eszközeinek minősül.”

d) Megjegyzések

Az ítélet kiterjeszti az előbbi ítélet hatályát, és kimondja, hogy egy harmadik fél által egy brit védjegy lajstromozására irányuló egyszerű bejelentés anélkül, hogy kapcsolatban állna az adott védjeggyel, minősülhet átruházásnak. Bizonyos körülmények között (és itt az alperes korábbi magatartása lesz fontos) a bejelentés csalás eszközeinek is minősülhet.

Reálisan nézve azonban ezt a lehetőséget valószínűleg csak azokkal a bejelentőkkel szemben fogják alkalmazni, akiket rosszhiszemű indítékkal vagy bosszantó magatartással gyanúsítanak, míg a többi esetben vélhetően a „hagyományos” felszólalás marad a választandó út.

D) 2021 októberében *Hacon* bíró – a felsőbbíróság bírájaként eljárva – meghozta döntését a *Royalty Pharma Collection Trust* (Royalty Pharma) v. *Boehringer Ingelheim GmbH* (Boehringer) -ügyben.

A keresetet a Royalty Pharma nyújtotta be a Boehringer ellen.

A jogvita középpontjában álló licencszerződés abban a tekintetben szokatlan volt, hogy a német jog hatálya alá tartozott, de a bíró úgy döntött, hogy az angliai és walesi bíróságok

rendelkeznek minden jogvitában. A bíróság munkáját a felek által kijelölt német jogi szakértők segítették. Itt nem megyünk bele a német szerződési jog értelmezésének elemzésébe (bár az ügynek ezek a vonatkozásai még mindig érdekes olvasmányt jelentenek). Az ügy mindazonáltal fontos tanulsággal szolgál a jogdíjra vonatkozó rendelkezések megfogalmazásával kapcsolatban, függetlenül az irányadó jogtól, és mindenkit érdekelhet, aki részt vesz szabadalmi licencszerződések megkötésében és tárgyalásában.

A szerződésértelmezési kérdéseken kívül az ügy az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) rendelkezéseinek megértésével is foglalkozott.

A kérdéses tárgy a licencszerződésben szereplő jogdíjfizetési záradék megfogalmazása volt. Konkrétan az a kérdés merült fel, hogy a záradék szerint

1. jogdíjat csak olyan országokban értékesített termékek után kellett fizetni, ahol a terméket érvényes igénypontok védték; vagy
2. jogdíjat kellett fizetni azon termékek értékesítése után is, amelyeket olyan országban állítottak elő, ahol a termékeket érvényes igénypontok védték.

A Royalty Pharma az utóbbi értelmezés mellett érvelt, azt állítva, hogy a Boehringer a linagliptin hatóanyagot tartalmazó, cukorbetegség elleni Trajenta termékének értékesítése után nem fizette meg a jogdíjat (mintegy 23 millió EUR összegben). A Boehringer az előbbi értelmezés mellett érvelt. A Boehringer licencet kapott többek között az 1 084 705. sz. európai szabadalom német érvényesítésére. Fontos, hogy a Boehringer termékeiben levő valamennyi hatóanyagot Németországban gyártották.

A szóban forgó licencszerződést 2005-ben kötötték, 2011-ben a Royalty Pharmára ruházták át, majd 2015-ben módosították. A 2015-ös módosítás megváltoztatta a jogdíjra vonatkozó záradékot, és e 2015-ös módosítások hatása volt a felek közötti vita tárgya.

Úgy tűnik, hogy az ügy középpontjában az állt, miszerint a Boehringer félreértette a jogdíjfizetés alapját. A Boehringer a megállapodás alapján fizetett jogdíjat 2011 óta a Trajenta világméretű értékesítése után, beleértve az olyan területeken történő értékesítést is, ahol nem léteztek vonatkozó szabadalmak. Ez annak ellenére történt, hogy a jogdíjfizetési záradék szövege kimondta:

„A BI jogdíjat fizet ... a termék nettó értékesítése után azokban az országokban, ahol érvényes igénypont van hatályban. ... A kétségek elkerülése végett, jogdíjat nem kell fizetni a nettó eladások után olyan országban, ahol nincs érvényes igénypont hatályban.”

2015-ben a jogdíjra vonatkozó záradék a következőképpen módosult:

A BI jogdíjat fizet ... azon termék nettó értékesítése után, amelynek fejlesztése, gyártása, nyilvántartásba vétele, felhasználása, importja/exportja, forgalmazása vagy értékesítésre való ajánlása és/vagy értékesítése az engedély nélkül egyébként sértene egy érvényes igénypontot. ... A kétségek elkerülése

végett nem kell jogdíjat fizetni olyan termék nettó értékesítése után, amelynek fejlesztése, gyártása, nyilvántartásba vétele, felhasználása, importja/exportja, forgalmazása vagy értékesítési ajánlata és/vagy értékesítése nem bitrol érvényes igénypontot.

A Boehringer egyik fő érve az volt, hogy a 2015-ös módosítás nem változtatta meg a jogdíjfizetést kiváltó eseményeket. A német jóhiszeműséggel kapcsolatos kérdések mérlegelését és a német jog szerződésértelmezési elveinek alkalmazását követően azonban a bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2015-ben módosított jogdíjrendelkezés a linagliptin németországi gyártása után jogdíjfizetési kötelezettséget ír elő. A Royalty Pharma ezért a módosított megállapodás alapján a jogdíj alulfizetése miatti keresetében sikerrel járt el.

A Boehringer az eredeti megállapodás szerinti jogdíjak túlfizetése miatt viszontkeresetet nyújtott be. A szerződéskötés időpontjában már köztudott volt, hogy az eredeti megállapodás szerint csak a termék olyan országban történő értékesítése keletkeztet jogdíjfizetési kötelezettséget, ahol érvényben van a termék értékesítésére vonatkozó, hatályos licencjoggal terhelt igénypont. A Boehringer viszontkeresete a jogdíj túlfizetése miatt ezért sikerrel járt.

Ez a határozat fontos tanulság a szabadalmi licencet adó és a licencvevő számára, amit a jogdíjak kiszámításának alapját tartalmazó megállapodás és szövegezés során szem előtt kell tartaniuk. A szabadalmi licencmegállapodásokban mindkét fent vázolt megközelítés gyakori. Bár általában kedvezőbb a licencvevő számára, ha csak azokban az országokban történő értékesítés után fizet jogdíjat, ahol a termékre érvényes igénypont van hatályban (függetlenül a gyártás országában fennálló szabadalmi helyzettől), és az, hogy ez a megkülönböztetés milyen mértékben jelent különbséget, számos más kérdéstől függ, például az engedélyező szabadalmi portfóliójának földrajzi kiterjedésétől és azoktól az országoktól, ahol az engedélyes a licenc hatálya alá eső termékeket előállítani és értékesíteni kívánja.

Az eset rávilágít annak fontosságára is, hogy a jogdíjfizetés kiszámításáért felelős személyek ismerjék a vonatkozó licencszerződés szerinti kötelezettségeket. Az ezzel kapcsolatos félreértések sokba kerülhetnek.

Egységes Szabadalmi Bíróság (United Patent Court, UPC)

Mint ismeretes, 2021. június 23-án a német alkotmánybíróság (Bundesverfassungsgericht) elutasította az Egységes Szabadalmi Bíróság-megállapodás ratifikálása elleni ideiglenes intézkedés iránti kérelmet. Az elutasítás indoklása egyértelművé tette, hogy az alkotmánybíróság álláspontja szerint a kérelem érdemben nem megalapozott. Németország ezt követően befejezte a ratifikálási folyamatot. A ratifikálási okmányt 2021. augusztus 12-én tették közzé.

Szeptember 27-én Németország letétbe helyezte a kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyv megerősítését, amely az UPC, valamint annak bírái és személyzete kiváltsá-

gairól és mentességeiről rendelkezik. Ez a jegyzőkönyv október 27-én lépett hatályba, ami természetesen fontos a bírók kinevezése szempontjából.

Ugyanezen a napon Németország letétbe helyezte az ideiglenes alkalmazásról szóló jegyzőkönyv megerősítését. A jegyzőkönyv hatálybalépésével az UPC minden egyes szerződő tagállamban jogi személyiséggel fog rendelkezni, és az Előkészítő Bizottságot Igazgatási Bizottsággá alakítják át. Ez az UPC legfőbb irányító szerve, amely a szerződő tagállamok képviselőiből áll. E bizottság fontos hatásköre az UPC bíráinak kinevezése. Időközben már tartottak egy kiegészítő tanfolyamot a szabadalmi jogról a bírójelöltek számára.

Szlovénia értesítette az Európai Tanácsot arról, hogy a jegyzőkönyv 2021. október 15-én kötelezővé vált számára. Így már csak egy ratifikálásra vagy értesítésre volt szükség ahhoz, hogy a jegyzőkönyv hatályba lépjen, és lehetővé váljon az UPC bíráinak kinevezése, valamint az ügykezelő rendszer, az informatikai rendszer, a nyilvántartások és minden más, az UPC működéséhez szükséges dolog véglegesítése. Ez a ratifikáció 2021. december 2-án Ausztriában megtörtént.

Németország még nem fogja letétbe helyezni az UPC-megállapodás ratifikálását, mivel maga a megállapodás a letétbe helyezést követő negyedik hónap első napján lép hatályba, ami azt jelenti, hogy ettől a naptól kezdve lehet majd ügyeket benyújtani a bírósághoz. Ezért Németország ezt mindössze három hónappal az előtt teszi meg, hogy a bíróság valóban munkaképes lesz. Azon a napon, amikor Németország letétbe helyezi a ratifikálási okiratot, az opt-out nyilvántartás is életbe lép, ami azt jelenti, hogy a szabadalmasoknak három hónapjuk lesz arra, hogy kivonják szabadalmaikat az UPC joghatósága alól, mielőtt a bíróság ténylegesen megkezdje működését.

Az Európai Szabadalmi Hivatal különbizottsága

2021. október 14-én ülésezett a különbizottság. Ez az ESZH Igazgatótanácsának a bizottsága, amely az egységes szabadalmakat kezeli. Az ülés legfontosabb döntése az volt, hogy nem változtatják meg a megújítási díjak összegét, noha az egységes szabadalom már nem terjed ki az Egyesült Királyságra. Néhány év múlva sor kerül e díjak értékelésére. Lesz egy online bejelentési eszköz az egységes hatályra vonatkozó kérelmek benyújtásához.

Következő ülésén a különbizottság megvitatta, hogy a szabadalmi bejelentők kérhetik-e a folyamatban levő kérelmek elbírálásának felfüggesztését az egységes szabadalmi rendelet hatálybalépéséig (ami ugyanazon a napon lesz, mint az UPC-megállapodásé). Ez lehetővé tenné a jelenleg folyamatban levő bejelentések egységes oltalmát, mert ezt a kérelmet az európai szabadalom megadását követő egy hónapon belül kell benyújtani.

Az Előkészítő Bizottság

Az Előkészítő Bizottság 2021. október 27-én ülésezett. Megvitatta az ideiglenes bejelentésről szóló jegyzőkönyv 3. cikkének hiteles értelmezéséről szóló nyilatkozattervezetet, amely cikk tartalmazza az Egyesült Királyság általi ratifikáció követelményét. A nyilatkozat szerint ezt az UPC-megállapodás 89. cikkével összhangban kell értelmezni, ami lehetővé tenné, hogy az Egyesült Királyság általi ratifikáció helyett Olaszország ratifikálhasson, amely 2012-ben a harmadik legtöbb szabadalommal rendelkező tagállam volt, ha az Egyesült Királyságot nem vesszük figyelembe. A szerződő tagállamok valamennyi képviselője egyetértett. A tervek szerint ezt a nyilatkozatot a tagállamok kormányai állandó képviselőinek az Európai Unió mellett működő (heti rendszerességgel ülésező) bizottsága egy jövőbeli üléséről készített jegyzőkönyv margóján írja majd alá. Ennek célja annak a vitának a lezárása, hogy szükség van-e bármilyen változtatásra az UPC jogi dokumentumaiban, minthogy az Egyesült Királyságot megemlítik, de már nem vesz részt az UPC-ben.

Az Előkészítő Bizottság továbbá megvitatta azokat a lépéseket, amelyeket még meg kell tenni ahhoz, hogy az UPC 2022 végére vagy 2023 elejére készen álljon a működésére. Mindez azt mutatja, hogy a folyamat ismét lendületet vett, és valószínűnek tűnik, hogy az UPC a közeljövőben valósággá válik. Ez azt is jelenti, hogy a vállalkozásoknak most már valóban el kell kezdeniük a felkészülést az UPC-re mind az egységes oltalom és az opt-out iránti kérelmek, mind pedig a tényleges UPC-perек tekintetében.

Európai Szabadalmi Hivatal

Az ESZH Bővített Fellebbezési Tanácsa elé utalták az európai szabadalmak egyik legvitatottabb kérdését. Az egyik fellebbezési tanács a T 116/18. sz. ügyben három jogi kérdést terjesztett a Bővített Fellebbezési Tanács elé a hihetőség és az utólag benyújtott kísérleti adatok tekintetében (G 2/21).

Az előterjesztés a fellebbezési tanácsok régóta fennálló gyakorlatának háttérében áll, amely szerint a feltalálói tevékenység bizonyításához a feladat-megoldás megközelítés alkalmazásával meghatározott műszaki hatásra vonatkozó kísérleti adatokat akkor is figyelembe veszik, ha azok nem képezték a bejelentés részét. Ez a gyakorlat olyan esetekben alakult ki, amikor a találmány alapjául szolgáló feladatot a bejelentésben eredetileg megadott feladathoz képest át kellett fogalmazni a vizsgálati vagy a felszólalási eljárás során megállapított technika állása miatt.

E gyakorlat eredményeként egyes bíróságok megkövetelték, hogy ez az újrafogalmazott feladat, bár korábban nem hivatkozott technika állásán alapult, mégis legalább hihetővé legyen téve az eredetileg benyújtott bejelentés által.

A T 116/18. sz. ügyben a fellebbezési tanács „kezdetől meglevő hihetőségként” említette az eredetileg benyújtott bejelentés által hihetővé tett műszaki hatást. Több más határozatra

is hivatkozott, amelyekben a kezdettől meglevő hihetőség ismervét nem találták megfelelőnek, minthogy egyetlen bejelentőnek sem kellene a (számára talán ismeretlen) technika állása szerinti összes lehetséges műszaki hatásra kiterjeszkednie.

A tanács egy másik forgatókönyvet is azonosított, amelyet „kezdettől fogva valószínűtlenségnek” nevezett. Ebben a forgatókönyvben azt a kérdést kell feltenni, hogy az általános műszaki ismeretek alapján okkal feltételezhető-e, hogy az igényelt műszaki hatás éppen nem érhető el.

A tanács azt is megkérdezte, hogy helyénvaló-e megengedni a felszólalónak utólag közzétett bizonyítékokra való hivatkozást, amikor ezt a szabadság jogosultja valószínűleg nem fogja elfogadni a hihetőségről folytatott vita során.

A következő kérdéseket (saját szavainkkal összefoglalva) nyújtották be a Bővített Fellebbezési Tanácsnak.

1. Figyelmen kívül lehet-e hagyni az utólag benyújtott adatokat, ha azok az egyetlen bizonyítékai a műszaki hatásnak?
2. Figyelembe vehetők-e az utólag benyújtott adatok a kezdettől fogva meglevő hihetőség szempontjából?
3. A benyújtás utáni adatok figyelembe vehetők-e a kezdettől fogva meglevő valószínűtlenség szempontjából?

Még nem tudni, hogy a beadványt elfogadják-e (internetes fórumokon már most is vita folyik arról, hogy elfogadhatatlan lehet-e, mivel a fellebbezési tanács megállapításával elmentésben sem alapvető fontosságú jogi kérdéstről, sem eltérő ítélkezési gyakorlatról nem lehet szó), és ha igen, milyen utat tör magának a Bővített Fellebbezési Tanács a hihetőségi vélemények sűrűjében.

Az Európai Unió Törvényszéke (General Court of the EU, GC)

Az Európai Unió Törvényszéke úgy ítélte meg, hogy az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalánál (EU Intellectual Property Office, EUIPO) benyújtott, egy italosdoboz kinyitásának hangjából és az azt követő pezsgő hangból álló hangvédjegy-bejelentés nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel azon áruk tekintetében, amelyekre a bejelentést benyújtották.

A döntésben a bíróság a különböző típusú védjegyekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatra is hivatkozva értékelést végzett a következő pontok tekintetében: (i) a hangvédjegy megkülönböztetőképesége, és (ii) a hang a fogyasztók által védjegyként fogható-e fel.

A GC döntésének részletei a következők:

- A hangvédjegyek értékelési ismérvei nem különböznek más típusú védjegyekéitől, és a bejelentés tárgyát képező hangnak minden további elem nélkül védjegyként kell érzékelhetőnek lennie ahhoz, hogy lajstromozható legyen.
- A hangot a hangvédjegyet használó áruk eredeteként kell felfogni, nem pedig az áruk műszaki és funkcionális elemeként.

- A konzervdoboz vagy üveg kinyitásának hangja az áruk fogyasztásának feltételeként műszaki és funkcionális elem. A kérelemben szereplő pezsgő hang a fogyasztói csoportot arra készítheti, hogy a hangot az italok területén más árukkal hozza összefüggésbe. A tárgyi elemek azonban nem elegendők a többi italtól való megkülönböztetéshez.
- Ebben a tekintetben a vizsgált védjegybejelentés nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, és nem valószínű, hogy a kapcsolódó áruk kereskedelmi eredetként fogható fel.

A fenti indokokra tekintettel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált hangjelzés nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, és nem valószínű, hogy a hangjelzést a kapcsolódó áruk kereskedelmi eredetként fognák fel.

Hollandia

A Hágai Fellebbviteli Bíróságnak nemrég arról kellett döntenie, hogy a többmárkás csomagolás használata megengedett-e.

a) Tények

A Coty, egy ismert nemzetközi parfümgyártó cég keresetet indított a holland *Easycosmetic* cég ellen, amely az A osztályú parfümök széles választékát értékesíti. Ezek közé tartozik a JIL SANDER és a DAVIDOFF, amelyek a Coty csoport védjegyei. Nem volt vitás, hogy az Easycosmetic által értékesített valamennyi termék olyan volt, amellyel kapcsolatban a védjegyjogok elvileg kimerültek; a termékeket a védjegyjogosult hozzájárulásával hozták forgalomba az Európai Gazdasági Térségben.

A védjegyoltalom kimerülésétől függetlenül a védjegyjogosult akkor is megtilthatja a védjegye alatt történő értékesítést, ha törvényes okból ellenzi az áruk további forgalmazását. Az uniós védjegyrendelet 15(2) cikke szerint ez különösen akkor áll fenn, ha az áruk állapota a forgalomba hozatalt követően megváltozik vagy romlik. Az Easycosmetic által értékesített áruk esetében nem ez volt a helyzet.

A Coty keresete arra vonatkozott, hogy az Easycosmetic a termékek széles választékát olyan csomagolásban szállította, amely 80 A osztályú terméket – köztük JIL SANDER-t és DAVIDOFF-ot – tartalmazott. A Coty ellenezte védjegyeinek a csomagoláson való használatát (1. és 2. ábra).

1. ábra: A Coty védjegyeinek használata az Easycosmetic által – a csomagolás külseje

2. ábra: A Coty védjegyeinek használata az Easycosmetic által – a csomagolás belseje

Az Európai Unió Bíróságának (EUB, Court of Justice of the European Union, CJEU) ítélezési gyakorlata (*Dior/Evora*) megállapítja, hogy a viszonteladó jogosult a kimerült védjegyet a piacra vitel során a saját kereskedelmi ágazatában szokásos módon felhasználni abból a célból, hogy felhívja a nyilvánosság figyelmét az említett áruk további forgalmazására, kivéve ha az eset konkrét körülményeire tekintettel megállapítható, hogy az említett áruk e célból történő felhasználása súlyosan sérti a védjegyek jó hírnevét. Az EUB ítélezési gyakorlata azt is megállapította, hogy a kimerített védjegy olyan módon történő reklámozása, amely a védjegyjogosulttal való gazdasági kapcsolat benyomását kelti, nem megengedett.

A Coty ügy vélte, hogy:

- az Easycosmetic által a védjegyek konkrét használata a csomagoláson gazdasági kapcsolat benyomását keltette; és
- a reklámozás módja nem volt szokásos a kereskedelmi ágazatban.

b) Bírósági döntés

Első fokon a Hágai Kerületi Bíróság megtiltotta az Easycosmeticnek a különleges csomagolás használatát, mert úgy ítélte meg, hogy a csomagolás gazdasági kapcsolat benyomását kelti.

A fellebbviteli bíróság más véleményen volt. A következőképpen döntött:

- Az „Easycosmetic” kereskedelmi név és a „beauty for less” szlogen fekete-fehéren volt ábrázolva, és elkülönült a védjegyek „felhőjétől”, ezért abból kiemelkedett. A közönség figyelmét tehát ezek az elemek felkeltenék.
- Minthogy nagyon sok védjegyet használtak, és azokat a háttérükhöz képest világos színnel ábrázták, egyetlen védjegy sem tűnt ki.
- A csomagolás használata azt a benyomást keltette, hogy az Easycosmetic a márkák széles választékát forgalmazza. E tekintetben a bíróság azt is fontosnak tartotta, hogy nem használták a védjegyek sajátos képi ábrázolását, hanem az Easycosmetic saját stílusához igazodó betűtípust alkalmaztak.
- A felhasznált védjegyek pusztán mennyisége miatt valószínűtlenné vált, hogy a fogyasztó azt gondolná, miszerint az Easycosmetic gazdasági kapcsolatban áll a különböző védjegyek valamennyi tulajdonosával.
- A „szépség olcsóbban” szlogen azt sugallta, hogy alacsonyabb árakat kínálnak, és így megerősítette azt a benyomást, hogy a védjegyeket egy olyan, nem kereskedelmi kapcsolatban álló diszkontáruház használja, amely számos kozmetikum márkát árul. A bíróság emellett arra is rámutatott, hogy a termékeket online kínálták egy olyan weboldalon, amely egyértelműen akciós üzletként mutatkozott be.

A bíróság elutasította a Coty azon érvét is, hogy a reklámozás módja nem volt szokásos a kereskedelmi ágazatban, és úgy ítélte meg, hogy az a tény, miszerint egy reklámozási mód nem szokásos, önmagában nem elegendő a Coty érvelésének alátámasztásához. A Cotyval ellentétben a bíróság úgy értelmezte az EUB *Dior/Evora*-ügyben hozott ítélezési gyakorlatát, hogy a védjegyjogosult számára csak akkor állhat fenn jogos ok az áru további forgalmazásával szembeni fellépésre, ha a termék eredetére utaló funkció sérül. Ez akkor fordulhat elő, ha a konkrét használat sérti a védjegy jó hírnevét, vagy gazdasági kapcsolat benyomását kelti.

c) Megjegyzés

Az eset azt mutatja, hogy a jogterületet többféleképpen lehet értelmezni. Az elsőfokú bíróságtól eltérően a Hágai Fellebbviteli Bíróság úgy ítélte meg, hogy a csomagolás nem keltette gazdasági kapcsolat benyomását.

Az ítélet alapján azonban a viszonteladók számára biztosan nem szabad használniuk többmárkás csomagolást. Számukra egyértelműen vonzó, ha a csomagoláson keresztül azt közlik

a vásárló felé, hogy különböző más márkákat is forgalmazzanak. Mindenesetre a viszonteladóknak óvatosaknak kell lenniük a többmárkás csomagolás használatakor, mert továbbra is igen homályos, hogy pontosan mi megengedett, és mi nem.

A jövőben kétségtelenül lesznek további ügyek ebben a témában, mivel úgy tűnik, hogy ez a döntés megnyitja az utat a viszonteladók előtt többmárkás csomagolás használatához. A Coty más európai országokban a legfelsőbb bíróságokig küzd hasonló ügyekkel. Így várható, hogy a Holland Legfelsőbb Bíróság elé viszi az ügyet.

Izrael

Az izraeli igazságügyi minisztérium olyan változtatásokat javasolt az izraeli szabadalmi oltalmi idő meghosszabbításáról szóló törvények módosítására, amelyek jelentősen javítják a generikus gyógyszerek kockázatos bevezetési lehetőségeit. Bár a javaslat látszólag ugyanazokat az előnyöket kínálja az izraeli generikusgyógyszer-gyártóknak, mint amilyenekben az európaiak részesülnek, a javaslat nem tartalmazza az európai szabályozásban található biztosítékokat.

Az izraeli javaslat a generikus gyártóknak az uniós kiegészítő oltalmi tanúsítványról szóló, 2019. májusi rendelet módosításainak előnyeit kínálja a visszaélések megelőzését szolgáló biztosítékok nélkül. Konkrétan a módosítás lehetővé teszi számukra, hogy az oltalmi idő meghosszabbítása alatt generikus gyógyszereket állítsanak elő exportra, valamint hogy a védelmi időszak utolsó hat hónapjában generikus gyógyszereket állítsanak elő és tároljanak a lejárat utáni értékesítés céljából. Mindazonáltal az izraeli javaslat nem tartalmazza azokat az uniós biztosítékokat, amelyek célja megakadályozni a generikus termékek belépését az izraeli piacra az oltalmi idő meghosszabbításának lejárat előtt.

Az uniós szabályozástól eltérően az izraeli javaslat nem írja elő a generikus gyártóknak, hogy értesítsék az izraeli hatóságokat vagy az innovátorvállalatot a szabadalmi oltalmi idő meghosszabbítása által védett gyógyszer generikus gyártásáról. Az uniós bejelentési követelmények arra kötelezik a generikusgyógyszer-gyártókat, hogy a generikus gyógyszer gyártása előtt legalább három hónappal előre jelezzék, miszerint a gyógyszert tárolásra vagy exportra gyártják-e, és hogy van-e forgalomba hozatali engedélyük a generikus gyógyszerre az exportországban. Az izraeli javaslat azt sem írja elő a generikus gyártóknak, hogy az exportált generikus gyógyszereket lássák el a kizárólag exportra szánt jelleget feltüntető címkével.

Ez olyan helyzetet eredményez, amelyben a generikusgyógyszer-gyártók szinte tetszés szerint gyárthatnak meghosszabbított szabadalmi oltalmi idő által védett gyógyszereket, kevés vagy egyáltalán semmilyen felügyelet mellett. A generikusok könnyen visszaélhetnek a védelmi mentességekkel, meglepve az innovátorokat egy olyan helyi kockázatos bevezetéssel, amely egy pillanat alatt nagy mennyiségű generikus gyógyszerrel árasztja el az izraeli piacot.

A szabadalmi oltalmi idő meghosszabítási jogok gyengítése a javaslatban elősegíti Izrael generikusbarát politikáját. E tekintetben Izrael már most is az Egyesült Államokban, az Egyesült Királyságban, Franciaországban, Németországban, Spanyolországban és Olaszországban engedélyezett legrövidebb védelmi időre korlátozza ezt az időszakot. Izrael vonatkozó törvénye jelentős eljárási akadályokat tartalmaz, amelyek azt eredményezik, hogy az eljárás kihívást jelent az innovátorok számára (pl. korlátozott időbeli meghosszabbítások és a külföldi szabadalmi oltalmi idő meghosszabítási vagy kiegészítő oltalmi tanúsítványok benyújtásának időigénye). Továbbá az Európai Unióval és az Egyesült Államokkal ellentétben a gyógyszerpiaci kizárólagosság az új kémiai egységekre (pl. kismolekulákra) korlátozódik, és a gyógyszer első külföldi forgalomba hozatali engedélyétől számított legfeljebb hat és fél évre szól. Izraelben a biológiai készítmények nem részesülnek piaci kizárólagosságban.

Miként azt fentebb kiemeltük, ez az egyoldalú javaslat, amely az izraeli igazságügyi minisztérium szerint nem lesz hátrányos hatással egyetlen csoportra sem, különösen nagy kihívást jelent az innovátorok számára. Bár a javaslatot még jóvá kell hagynia a parlamentnek, a javaslat a nem szabadalmazott gyógyszerek kizárólagosságának további csökkenését eredményezheti, ezért az innovátoroknak azonnal tudomást kell szerezniük róla. Ha a javaslatot ratifikálják, az innovátoroknak különösen ébereknek kell lenniük, hogy felkészüljenek az izraeli generikusok által a szabadalmi oltalmi idő meghosszabítási időszakban történő potenciális kockázatos bevezetésre és exportra.

Kanada

A Szabadalmi Fellebbezési Tanács (Patent Appeal Board, PAB) közelmúltbeli határozata a *Re Antibodyshop A/S*-ügyben tovább is jelzi a hajlandóságát arra, hogy diagnosztikai módszerre vonatkozó igénypontokat érvényesnek találjon. Ebben a határozatban a PAB betekintést nyújt abba, hogyan kell értelmezni a „meghatározás” kifejezést a diagnosztikai módszerre vonatkozó igénypontokban. Megállapította, hogy a 2 591 113 sz. (‘113-as) kanadai szabadalmi bejelentés tekintetében a „meghatározás” kifejezés nem értelmezhető úgy, hogy kizár egy fizikai mérési lépést, ha a szabadalmi bejelentés egészének összefüggésében vizsgálják. A PAB elkötelezettsége a szabadalmi bejelentés célzatos szerkesztése mellett jelzi új hajlandóságát diagnosztikai módszerek szabadalmazására.

A múltban a Kanadai Szellemi Tulajdoni Hivatal (Canadian Intellectual Property Office, CIPO) a diagnosztikai módszereket nem szabadalmazható tárgynak és így a szabadalmi törvény 2. szakaszában meghatározott „találmány” fogalmán kívül esőnek tekintette. A *Choueifaty v. Canada (Attorney General)* -ügyben 2020. novemberben válaszként adott útmutató dokumentum (PN2020-04) azonban megváltoztatta ezt a gyakorlatot. Ez a dokumentum a diagnosztikai módszerre vonatkozó igénypontok tekintetében a szabadalmazható tárgy meghatározásakor kifejezetten kimondja:

„... egy diagnosztikai módszerre vonatkozó igénypont, amely olyan elemek kombinációját határozza meg, amelyek úgy működnek együtt, hogy egyetlen tényleges találmányt alkotnak, amely fizikai eszközöket tartalmaz egy mintában levő elemzendő anyag jelenlétének vagy mennyiségének vizsgálatára vagy azonosítására, kimutatására, mérésére stb., szabadalmazható tárgynak minősül, és nem tiltja a szabadalmi törvény 27(8) cikke.”

A PN2020-04 különbséget tesz a mintában levő elemzendő anyag jelenlétének vagy mennyiségének meghatározása során tett fizikai és szellemi lépések között, ahol a fizikai lépés szabadalmazható tárgynak minősül, míg a szellemi lépés nem.

A '113-as szabadalmi bejelentés tárgyát a veseelégtelenségből eredő vesebetegségek diagnosztizálására szolgáló módszer képezi a humán neutrofil zselatinázzal társult lipokalin (NGAL) koncentrációjának mérésével. A bejelentés 1. igénypontja azonban a következőket mondja ki: „humán NGAL koncentrációjának meghatározása emberi lény vizelet-, plazma- vagy szérummintájában”. A vizsgálat során az elbíráló úgy ítélte meg, hogy az „NGAL koncentrációjának meghatározása” nem korlátozódik a mérés fizikai lépésére, és magában foglalhatja az információ megszerzését egy mentális lépésen keresztül, például az értékeket tartalmazó jelentés elolvasásával. Ezzel a megállapítással az elbíráló úgy ítélte meg, hogy az 1–11. igénypont nem szabadalmazható tárgyat tartalmaz.

A PAB ezzel nem értett egyet, hanem célzatos értelmezést alkalmazva a leírásra hivatkozott, és arra a következtetésre jutott, hogy a szabadalmasnak a leírásban a különböző minták „mérésére” való hivatkozása fizikai mérési lépésnek felel meg. Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a „meghatározás” kifejezés ebben az esetben „mérést” jelent, és így fizikai lépésnek minősül. Ezért az ügyiratban szereplő 1–11. igénypontot szabadalmazható tárgyra irányulónak minősítette. Bár ez nem jelenti azt, hogy a „meghatározás” kifejezést mindig „mérésként” fogják értelmezni, minthogy ez a szabadalmi bejelentés egészének leírásától függ, az eset azt mutatja, hogy az inga egyértelműen a diagnosztikai módszerre vonatkozó szabadalmi igénypontok engedélyezése irányába lendült el Kanadában.

Kína

A nem hagyományos védjegyek lajstromozása és oltalma mindig is kihívást jelentett a védjegytulajdonosok számára. Mivel a legtöbb nem hagyományos védjegyet gyakran úgy tekintik, hogy nem rendelkeznek eredendő megkülönböztetőképeséggel, a védjegytulajdonosoknak jelentős mennyiségű bizonyítékot kell benyújtaniuk annak alátámasztására, hogy a bejelentett védjegy széles körű használat révén szerzett megkülönböztetőképeséget.

a) Tények

Az *Andreas Stihl Ag & Co Kg* (Stihl) 2015 augusztusában szerezte meg narancssárga és szürke színek kombinációjára vonatkozó védjegyének lajstromozását (1. ábra) „erdészeti és kertészeti láncfűrészekre”. 2019 januárjában a Stihl tovább erősítette e színek kombináció oltalmát, és biztosította a narancssárga és szürke színt tömbök formájában ábrázoló absztrakt védjegy lajstromozását.

Egy ismételt jogsértővel szemben indított bitorlási eljárás során azonban meglepődve fedezte fel, hogy a jogsértő védekezésként egy narancssárga, szürke és fekete színből álló színek kombinációs védjegyre vonatkozó lajstromozási bizonylatot nyújtott be (2. ábra). A védjegyet 2015. november 7-én lajstromozták a 7. áruosztályban, többek között a következő árukra: fűnyírók (gépek); kaszálók; permetezőgépek; mezőgazdasági gépek; mezőgazdasági eszközök (a kézi működtetésűek kivételével); fűrészek (gépek); famegmunkáló gépek; teakészítő gép; kézi szerszámok (a kézi működtetésűek kivételével); tengelyek gépekhez.

1. ábra

2. ábra

2019. november 14-én a Stihl a fent említett színek kombinációs védjeggyel szemben törlési eljárást kezdeményezett a Kínai Szellemi Tulajdoni Nemzeti Hivatalnál hivatkozva saját 2015. augusztusi korábbi lajstromozására.

b) Határozat

2020 decemberében a hivatal helyt adott a Stihl indokainak, és törölte a vitatott színek kombinációs védjegyet.

A hivatal megállapította, hogy egy színek kombinációt a fogyasztók általában egy termék díszítéseként, nem pedig védjegyként érzékelnek. Egy színek kombináció azonban lajstromozható védjegyként, ha a használat révén kellő megkülönböztető képességre tett szert. Ebben az esetben a hivatal úgy találta, hogy a benyújtott bizonyítékok nem voltak elegendők annak bizonyítására, hogy a vitatott védjegy a lajstromozásra jogosult termékek forrásazonosítójának tekinthető. A védjegy ezért megkülönböztető képesség hiányában nem volt lajstromozható.

A hivatal azt is megállapította, hogy a vitatott védjegy által lefedett áruk hasonlóak a hivatkozott védjegy által védettekhez, és hogy maga a színek kombináció (narancssárga, tejfehér

és fekete) hasonló a hivatkozott narancssárga és szürke védjegyhez. Így a vitatott és a hivatkozott védjegy hasonló árukra vonatkozó hasonló védjegyeket képez, ami sérti a védjegyről szóló törvény 31. cikkét.

c) Megjegyzés

Az ügyben igen érdekes, hogy a vitatott védjegy lajstromozhatóságát az elbíráló a lajstromozási eljárás során soha nem vonta kétségbe. A gyakorlatban ugyanis az elbírálók nem fogadnak el „üres” színekombinációs védjegyet a megszerzett megkülönböztetőképeség bizonyítása és olyan nyilatkozat nélkül, amely bemutatja, hogy az alkalmazott színekombinációt hogyan kell alkalmazni a bejelentésben megjelölt termékeken.

Ebben az esetben úgy tűnik, hogy a vitatott védjegy bejelentési iratai nem feleltek meg a színekombinációs védjegyekre vonatkozó szokásos követelményeknek. A kínai hivatal által közzétett védjegyvizsgálati követelmények szerint a színekombinációra vonatkozó védjegybejelentésnek bizonyítania kell, hogy a megjelölés széles körű használat és reklámozás révén szerzett megkülönböztetőképeséget. A vitatott védjegy leírása ismertette a színeket, de használatuk módját nem: a bejelentett védjegy narancssárga (Pantone CIO, M80, Y100, K0), tejfehér (Pantone CO, MO, Y5, K10) és fekete (Pantone C75, M68, Y67, K89) színekombináció, amelyet a hengerfejfedél és a légszűrőfedél, a hátsó fogantyú és a doboztest, az első fogantyú és a fékterelőlap esetében használnak.

A bejelentés azonban az áruk sokkal szélesebb körét jelölte meg, és a leírásból nyilvánvalóan nem derült ki, hogy a színeket hogyan kell használni a megjelölt áruk mindegyikénél.

A megkülönböztetőképeség hiányának abszolút oka elegendő lett volna a törléshez. Mindazonáltal a hivatal néhány megjegyzést is fűzött a hivatkozott és a vitatott védjegyek közötti hasonlósághoz, és kijelentette, hogy az összehasonlítást a színek kombinációjának és használati módjainak összehasonlításával kell elvégezni, nem pedig a színek árnyalataira való kitéréssel. Ez a gyakorlat összhangban van a pekingi Szellemitulajdon-jogi Bíróság 2019. október 27-én hozott ítéletével (*Roxtec AB v Mikael Helmersson*), amelyben annak ellenére állapította meg a védjegybitorlást, hogy a jogsértő által használt kék szín nem volt pontosan azonos a hivatkozott védjegy színével. A bíróság úgy vélte, hogy az érintett közönség számára átlagos szintű figyelem mellett is nehéz lenne az árnyalatok érzékelése.

Német Szövetségi Köztársaság

A) Németország szövetségi kormánya 2021. szeptember 28-án jelentette be, hogy letétbe helyezte az Egységes Szabadalmi Bíróságra vonatkozó megállapodás ideiglenes alkalmazásáról szóló jegyzőkönyv megerősítő okiratát. Ez döntő lépés az UPC működésének közeljövőben történő megkezdése felé több évnyi bizonytalanság után.

Miként az Előkészítő Bizottság kifejtette, ahhoz, hogy a jegyzőkönyv hatályba lépjen, további két állam ratifikálására van szükség, ami várhatóan a közeljövőben megtörténik (ezt a német szövetségi kormány által kiadott sajtóközlemény is megerősíti). Ez megnyitja az utat az UPC felállításának végső szakasza előtt: az UPC teljes jogképességében és szervezeti képességében létrejön, és számos további előkészítő lépésre kerül sor (többek között a bíróság irányító szerveinek összeállítására, az Előkészítő Bizottság által elkészített összes másodlagos jogszabály elfogadására, a költségvetés és az informatikai rendszerek véglegesítésére, valamint a bírók felvételének és képzésének folytatására). Amint az előkészítő munkálatok kellően előrehaladtak ahhoz, hogy az UPC rendezett módon megkezdhesse működését, Németország letétbe helyezi az UPC-megállapodás utolsó, még függőben levő megerősítő okiratát. A német szövetségi kormány arra számít, hogy az UPC még 2022 vége előtt teljes mértékben működőképessé lesz.

Christine Lambrecht szövetségi igazságügyi miniszter megjegyzései nem hagynak kétséget afelől, hogy a német kormány elkötelezett az UPC mielőbbi működésének megkezdéséhez szükséges lépések megtétele iránt. Megerősíteni látszanak továbbá azt a kormányközi szándékot, hogy a központi részleg londoni székhelye hatáskörének áthelyezésével kapcsolatos új megállapodások (és esetleg ratifikálások) elkerülése érdekében gyorsan kell eljárni. A jegyzőkönyv ratifikálását kommentálva Lambrecht miniszter kijelentette: „Ezzel a lépéssel döntő módon közelebb kerültünk az európai szabadalmi reformhoz, amely oly fontos az európai innovatív vállalatok számára. Jön az Egységes Szabadalmi Bíróság.”

B) 2021 szeptemberében nem volt müncheni Oktoberfest – már másodszor egymás után. Ráadásul az Oktoberfest már nem szabad védjegyjogi szempontból, mert ez a kifejezés uniós védjegyvoltalom alatt áll 22 termékosztályban, beleértve a turisztikai reklámokat is.

A 2021-es Oktoberfestnek 2021. szeptember 18-án kellett volna kezdődnie. A járvány miatt azonban másodszor is el kellett törölni – ez nem csak a müncheniek számára jelentett figyelemre méltó kivételt. Általában ugyanis több mint 6 millió látogató érkezett a híres Oktoberfestre.

2021-ben azonban ez egybeesik az „Oktoberfest” kifejezés új védjegyvoltalmával, amelyet az EUIPO 2021 májusában erősített meg. München városa évek óta próbálta elérni, hogy az „Oktoberfest” szóvédjegyként védetté váljon, és így az ilyen elnevezéssel érintett áruk és szolgáltatások szinte valamennyi gazdaságilag hasznosítható szegmensét kisajátíthassa Európa-szerte.

A Német Szabadalmi és Védjegy hivatal (Deutsches Patent und Markenamt, DPMA) véleménye szerint azonban ezt a kifejezést a védjegy törvény 8(2) cikkének 2. bekezdése alapján szóvédjegyként szabadon kell tartani, ezért elutasította a német védjegyként történő lajstromozást.

Az EUIPO azonban nem így vélekedett. Az OKTOBERFEST kifejezést 2021 májusától 22 termékosztályra – köztük a turisztikai reklámokra – kezdetben 5 évre az Európai Unió területén oltalom alá helyezte.

Egyes rendezvényszervezők ezt ki akarták használni, és az „Oktoberfest goes Dubai” kifejezést az OKTOBERFEST új védjegyoltalmának megkerülésére használták. De eddig hiába; a Münchener Tartományi Bíróság gyorsan cselekedett, és már 2021. június 25-én helyt adott a München városa által az „Oktoberfest in Dubai” szervezőivel szemben benyújtott ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek. Úgy ítélte meg, hogy az „Oktoberfest goes Dubai” megfogalmazás megtévesztő a fogyasztók számára, és tisztességtelenül kihatározza a müncheni OKTOBERFEST jó hírnevét, mert azt megengedhetetlen módon egy dubaji rendezvényre ruházza át. Ezenkívül azt a benyomást keltheti, hogy a (müncheni) Oktoberfest Dubaiba költözik.

Ezért megtiltotta az „Oktoberfest goes Dubai” kampányt és az ahhoz kapcsolódó reklámot.

München városa mindenesetre átfogó védjegyjogokat biztosított híres népnépvényének. Az OKTOBERFEST, a MÜNCHNER OKTOBERFEST és az OKTOBERFEST MÜNCHEN kifejezés, valamint a WIESN és az OIDE WIESN is védett.

A WIESN példája ismét a védjegyoltalom összetettségét mutatja, mert ez a védjegy 2012 óta európai szövegvédjegyként védett a *Segmüller Polstermöbelfabrik GmbH* (Németország) által világítás, elektromos háztartási készülékek, bútorok és az ezekhez kapcsolódó reklámok tekintetében.

München városa azonban a WIESN-re a fontos 42. áruosztályban, és így elsősorban weboldalak létrehozására és karbantartására, továbbá internetes keresőmotorok üzemeltetésére, valamint az interneten található weboldalakon tárhely biztosítására áruk és szolgáltatások reklámozásához rendelkezik védjegyigényekkel.

C) A vállalatok szeretik kiemelni erős innovációs képességüket. A szabadalmi bejelentés gyakran ennek kifejezője, ezért a reklámokban, a csomagoláson és magukon az új árukon gyakran használják a „patent pending” kifejezést.

Ez az angol nyelvű országokban elterjedt, és a termékeken gyakran szereplő felirat, ha szabadalmi bejelentés tárgyát képezik. Németországban azonban a kifejezés jelentése nem egyértelmű, legalábbis a fogyasztók számára. A Nürnbergi Felsőbb Tartományi Bíróság (Oberlandesgericht Nürnberg) döntése szerint az angol nyelvű „pending” (függő) kifejezést a német fogyasztó többféleképpen is értelmezheti. Az egyik lehetséges értelmezés szerint a szabadalmi vizsgálat eredménye a megadásra való alkalmasság tekintetében már létezik. Mivel ez nem így van, a jelölés megtévesztő, és ezért a tisztességtelen verseny elleni német törvény rendelkezéseinek megsértését jelenti.

Azok a külföldi vállalatok, amelyek termékei függő szabadalmi bejelentés tárgyát képezik, és amelyeket a fogyasztóknak kívánnak értékesíteni, nem címkézhetik vagy reklámozhatják

termékeiket a „patent pending” kifejezéssel. Panasz esetén (pl. egy német versenytárs által) nemcsak a termékek további forgalmazását tiltó ideiglenes intézkedés fenyeget, hanem az említett kifejezéssel megjelölt termékek megsemmisítésének és a piacról való teljes kivonásának veszélye is fennáll. Ezért minden olyan vállalatnak, amely termékeit a német fogyasztóknak kívánja értékesíteni, olyan jelölést kell használnia, amely számukra egyértelműen érthető. Ehhez szükség lehet német nyelvű tájékoztatásra.

A megtévesztés veszélye is fennáll, ha a vállalat nem adja meg részletesebben, hogy hol nyújtották be a szabadalmi bejelentést. Ha egy szabadalmi bejelentést hirdetnek, a német fogyasztó azt feltételezi, hogy az német területre is vonatkozik. Ha ez nem így van, akkor fennáll a tisztességtelen verseny elleni német törvény további megsértése. Ezért a szabadalmi bejelentéssel való reklámozás Németországban általában nehézkes. Míg a „US patent pending” (az amerikai szabadalom függőben) kijelentés egy németországi kereskedelmi fogyasztó számára érthető lehet, a német fogyasztó számára ez nem biztos, hogy így van. A fogyasztó ugyanis, nem lévén jogi szakember, általában nem ismeri azt az elvet, hogy a szabadalmi jogok csak egyes országokban léteznek, mégpedig ott, ahol bejegyezték őket.

A szabadalmi bejelentéssel történő reklámozás során a kellemetlen meglepetések elkerülése érdekében mindig ajánlatos előzetesen jogi tanácsot kérni.

D) A DPMA Felszólalási Osztálya visszavont egy, az agyban kóros fehérjeaggregációval járó betegségek, például a Parkinson-kór megelőzésére vagy kezelésére szolgáló készítményre vonatkozó szabadalmat, mert az állítólag csupán nagyon szerény, megkérdőjelezhető statisztikai jelentőségű *in vitro* és egérkísérlet-adatokat tartalmazott. Ezzel szemben a leírás „háttér” című szakasza bőséges hivatkozásokat tartalmazott a tudományos és szabadalmi irodalomra, amely az igényelt készítmények célfehérjéjét (alfa-szinuklein) a kóros aggregációkkal kapcsolja össze. A szabadalmas a fellebbezés során erre összpontosított, és azzal érvelt, hogy a technika állása alapján nyilvánvaló kapcsolat a benyújtott bizonyító adatokkal együtt vizsgálva hihetővé teszi a megtámadott, második gyógyászati felhasználásra vonatkozó igénypontot. Ezért a fellebbezési tanács előtt az volt a kérdés, hogy a szakember, tekintettel a szabadalomban foglaltakra és az adott időpontban fennálló általános ismeretekre, úgy vélte volna-e, hogy az igényelt készítmények alkalmasak az igénypontban említett terápiás hatás elérésére.

Röviden, a perbeli szabadalom fő igénypontja egy olyan gyógyszerkészítményre vonatkozott, amely az agyban kóros fehérjeaggregációkkal járó betegségek egy csoportjának (úgynevezett Lewy-testes betegségek, beleértve például a Parkinson-kórt) megelőzésére vagy kezelésére szolgál, ahol a készítmény olyan hatóanyagot tartalmaz, amely immunogén választ vált ki az alfa-szinuklein néven ismert célfehérjéből, és az említett hatóanyag vagy:

1. maga az alfa-szinuklein fehérje vagy annak immunogén fragmentuma, vagy
2. egy az 1. szerinti fehérjére specifikus antitest.

A felszólalási osztály megállapította, hogy a szabadalomban szereplő egér adatok nem mutatják meggyőzően, hogy az igényelt (1) aktív vagy (2) passzív immunizációs készítmények az aggregációk csökkenéséhez vezetnek az egér agyban. Következésképpen úgy döntött, hogy a szabadalom nem bizonyítja hitelt érdemlően az alfa-szinuklein aggregátumok csökkentése és a Lewy-testes betegségek kezelése közötti kapcsolatot, és ezért úgy ítélte meg, hogy az igénypont nem felel meg az elégséges kinyilvánításnak.

A kérdés eldöntéséhez a fellebbezési tanács először egyedül a hivatkozott, a technika állása szerinti irodalmat tekintette át alaposan, és arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentés időpontjában az igényelt készítmények célfehérjeje egyértelműen kapcsolatban állt az aggregációval összefüggő neurodegeneratív betegségekkel. Ezt követően megvizsgálta a felszólaló által hivatkozott ellenbizonyíték-irodalmat, és megállapította, hogy az csak megerősítette ezt a következtetést. Ennélfogva a kiterjedt szakirodalmi áttekintés alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szakember a technika állása szerint a korábbi ismeretekből arra következtetett volna, hogy az aggregátumok csökkenése a valószínűsíthető terápiás hatás mérőszáma lehet. A tanács ezt követően megállapította, hogy a benyújtott kísérleti adatokat és preklinikai eredményeket ennek fényében kell vizsgálni.

Következő lépésként a fellebbezési tanács értékelt az eredetileg benyújtott adatokat arra nézve, hogy talált-e alfa-szinuklein *in vivo* történő sikeres adagolására utaló jeleket, amelyek a terápiás készítményeket kapó egerek legalább egy részének agyszövetében a kóros aggregátumok csökkenését eredményezték. Arra a következtetésre jutott, hogy a szabadalom olyan példát mutat be, ahol az alfa-szinuklein fehérjével történő aktív immunizálás az anti-alfa-szinuklein-antitestek magas titerű termelését eredményezte, amely antitesteknek át kellett jutniuk a vér-agy gáton, és így az agyban levő alfa-szinuklein-zárványok látszólagos csökkenését okozták, amit néhány vakcinázott egérben figyeltek meg. A tanács ebből arra következtetett, hogy ez a példa alátámasztja az aktív immunizációs készítményre vonatkozó igénypontrészt is, mivel a szakember arra a következtetésre jutott volna, hogy ha az endogén antitestek átjutottak a vér-agy gáton, akkor a külsőleg beadott antitestek is hasonló hatást érnének el.

A fellebbezési tanács szó szerint megállapította, hogy *„a statisztikai adatok hiánya és az állatok kis száma nem csökkentette volna az eredmények hitelességét ..., mert azok arra épülnek, amit a szakember a technika állása alapján várt volna, nevezetesen, hogy kapcsolat áll fenn az alfa-szinuklein-aggregáció csökkenése és a Lewy-test betegség kezelése között”*.

Ennélfogva a benyújtott szövegben szereplő, meglehetősen vitatható preklinikai eredmények alapján, de a hivatkozott tudományos publikációk által bizonyított általános ismeretek fényében a tanács úgy ítélte meg, hogy a terápiás hatás a bejelentés időpontjában hihetően elérhető volt a bejelentett készítményekkel. Ezért azt állapította meg az igénypontról, hogy az megfelel az Európai Szabadalmi Egyezmény 83. cikke szerinti kielégítő kinyilvánítási követelményeknek. Az ügyet visszautalták a felszólalási osztálynak az újdonság és a feltalálói tevékenység értékelése céljából, aminek eredménye érdekes lesz, tekintettel arra, hogy a

tanács a „technika állása szerinti átfogó ismeretanyagra” támaszkodott a kielégítő kinyilvánításra vonatkozó ítéletének megfogalmazásakor.

Megjegyzendő, hogy az elégséges kinyilvánítás kérdésével nem foglalkoztak a megelőzéssel összefüggésben, mivel ezt a kérdést a felszólaló nem vetette fel. Megjegyzendő továbbá, hogy a fellebbezési tanács határozatának megfogalmazásakor nem vette figyelembe a szabadalmas által benyújtott, a fellebbezést követően közzétett klinikai bizonyítékokat, amelyek különösen az alfa-szinuklein-specifikus antitestet (Prasinezumab) alkalmazó klinikai vizsgálat előzetes, 2. fázisú vizsgálati eredményeit tartalmazzák. Az a tény, hogy az ilyen meggyőző, később közzétett bizonyítékoknak látszólag nem volt közvetlen hatásuk a tanács határozatára, összhangban van az Európai Szabadalmi Hivatal bevett gyakorlatával, amely szerint a bejelentés utáni adatokra való hivatkozás nem használható fel a közzététel hiányosságainak „gyógyítására”, és így nem megengedett az állítások hihetőségének az ESZE 83. cikke szerinti értékelése során sem. Ezzel szemben ha az igényelt találmányt a bejelentés szerinti közzététel legalábbis hihetővé teszi, a bejelentés utáni adatokat gyakran figyelembe veszik a feltalálói tevékenységnek az ESZE 56. cikke alapján történő értékelésekor annak eldöntése során, hogy a találmány valóban megoldja-e azt a műszaki feladatot, amelynek megoldására törekszik. Érdekes lesz látni, hogy ez a gyakorlat megerősítést nyer-e, amikor a felszólalási osztály folytatja az eljárást a perben tárgyalt szabadalom ügyében.

E) A szimbólumok és motívumok használata ruházati cikkeken a közelmúltban a német bíróságok előtt is szóba került. Az Európai Unió számára a közelmúlt kiemelkedő példája lehet a szerzői jogi védelemmel kapcsolatos COFEMEL-ügy (2019. szeptember 12., C-683/17). A német ítélkezési gyakorlatban a SAM modellmegjelölésnek egy farmernadrág-modellre vonatkozó másodlagos védjegyként való minősítése a Német Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgerichtshof, BGH) döntését eredményezte (2019. március 7). Hasonló összefüggésben a Frankfurter Fellebbezési Bíróság (Oberlandesgericht Frankfurt, OLF) nemrégiben hozott határozata (6 W 34/21) erőteljes emlékeztetőül szolgál arra, hogy milyen kockázatokkal járhat a ruházati termékekkel összefüggésben még a nagyon jól ismert motívumvédjegyek érvényesítése is a nagyon hasonló motívumokat használó versenytársakkal szemben.

a) Tények

A felperes a híres német plüssállatgyártó *Steiff*. Az utóbbi években a felperes egyre inkább a prémiumkategóriás baba- és gyermekruházat terén tevékenykedett, és híres stilizált medvefejének számos ábrás változatát tartalmazó ruházati védjegyekkel (1. ábra) rendelkezik. Ezek közé tartozik két német védjegy, amelyek egy 2D-s mackófejet ábrázolnak – az egyik a híres „fülben levő gomb”-bal, a másik anélkül egy sárga zászlón, amely a vállalat plüssjátékainak egyedi jellemzője. A felperes továbbá rendelkezik egy uniós védjeggyel, amely egy stilizált mackófej körvonalait ábrázolja (2. ábra).

1. ábra

2. ábra

b) Bírósági döntések

A felperes a Frankfurter Kerületi Bíróságtól (Landesgericht Frankfurt, LF) ideiglenes intézkedést kért az alperes ellen, amely különböző babaruhadarabokat értékesített, és azok mellkasi részén különböző mackómotívumokat ábrázolt (3. ábra).

3. ábra

A bíróság egy ruhadarab kivételével teljes egészében elutasította a keresetet. A felperes fellebbezésében kérte az OLF-től az LF határozatának hatályon kívül helyezését és az ideiglenes intézkedésre vonatkozó kérelem teljes egészében történő elfogadását.

Az OLF megerősítette az LF döntését, azzal érvelve, hogy a jogsértéshez „a [medve] védjegyként való használata” szükséges, vagyis az érintett közönségnek a használat konkrét körülményei között a megtámadott medvelógókat egyenként eredetmegjelölésként kellene felfognia. E tekintetben a ruházati ágazatban alkalmazott címkézési gyakorlat (azaz a logók/motívumok fajtája, módja és elhelyezése) döntő befolyást gyakorol arra, hogy egy motívumot vagy védjegyként (eredet-megjelölésként), vagy pusztán díszítőelemként értelmezze.

Az érintett vásárlóközönség általában nem tekinti a ruhadarabok elején elhelyezett képeket, motívumokat, szimbólumokat és szavakat eredetmegjelölésnek, különösen azért nem, mert a stilizált állatok gyakori motívumnak számítanak a baba- és gyermekruházaton. Az OLF továbbá megerősítette, hogy a felperes saját címkézési gyakorlata, a ruhadarabok mellkasi részén elhelyezett sárga zászlóval ellátott mackófej valóban eredetjelzésként fogható fel. Ez az észlelés azonban nagyrészt a mackó fülén lévő stilizált sárga zászlónak tulajdonítható (a plüssállatoknál jól ismert „fülszálra” utalva). A mackómotívumot önmagában az érintett közönség pusztán dekoratív elemként fogja fel, még akkor is, ha az a mellkasi rész-

hez van erősítve. A bíróság megállapította, hogy elvileg a védjegy hírneve elvezethet ahhoz, hogy ezt a motívumot eredetmegjelölésként fogják fel. A szóban forgó ügyben azonban a felperes által az állítólagos hírnévre vonatkozóan benyújtott bizonyítékot elégtelennek minősítették.

c) Megjegyzés

A védjegyjogban általánosan elfogadott, hogy a védjegyoltalom nem terjed ki és nem is terjedhet ki a pusztán motívumok oltalmára. A divatmárkák tulajdonosai számára a motívum megnövekedett hírneve jelenthet kiutat ebből a dilemmából. Annak a ténynek azonban, hogy az alapul szolgáló ügy meglehetősen híres felperesének nehézségei voltak hírneve bizonyításával, határozottan emlékeztetnie kell a védjegyjogosultakat arra, hogy mindig érdemes a hátsó zsebükben tartani a hírnévre vonatkozó szilárd *prima facie* bizonyítékot. A német jog szerint az ideiglenes intézkedés iránti kérelem benyújtásának szűkösen határideje (a helyi joghatóságtól függően a jogsértésről való tudomásszerzéstől számított legfeljebb két hónap) és az ügyfél részéről szükséges vállalati koordináció aligha engedi meg a lehetséges felpereseknek, hogy a hírnév bizonyításához szükséges meggyőző tények és adatok összegyűjtését csak akkor kezdjék el, amikor a piacon egy konkrét jogsértő terméket vagy reklámot észlelnek. Emellett a német eljárásjog szerinti ideiglenes (közbenső) eljárásokban a bizonyítás sajátos normái megkövetelhetik az információk eskü alatt tett nyilatkozat útján történő észszerű kinyilvánítását, amit üzleti szempontból mindig alaposan meg kell fontolni.

Portugália

a) Tények

2020. április 22-én a 30. áruosztályba tartozó „tésztaszálak [fánk] és azokhoz való keverékek” vonatkozásában a Portugál Védjegyhatóságnál bejelentették a 641 400 sz. DOUGHNUTS AND COMPANY portugál védjegyet. 2020. június 30-án a *Bimbo Donuts – Iberia SA* (Iberia) társaság a bejelentés ellen felszólalt korábbi portugál védjegyeivel való összetéveszthetőségre hivatkozva. Mindkét védjegy a 30. áruosztályba tartozó sütőipari és pékárutermékekre vonatkozott:

- a 316 988 sz. védjegy (1. ábra), amelyet 1996. május 9-én jelentett be (1. ábra); és
- a 395 368. sz. védjegy (2. ábra), amelyet 2005. november 10-én jelentett be.

1. ábra

2. ábra

2020. október 12-én a elutasította a bejelentést, mert arra a következtetésre jutott, hogy a DOUGHNUTS AND COMPANY védjegy a felszólaló védjegyeinek domináns elemeit ismétli, és ezért összetéveszthetőséget okoz. Azt is megemlítette, hogy még ha egy védjegyre a fogyasztók általános megjelölésként hivatkoznak is, az ilyen védjegy megőrzi megkülönböztetőképességét mindaddig, amíg azt úgy is felfogják, hogy bizonyos termékek kereskedelmi eredetét azonosítja, lehetővé téve azok megkülönböztetését más termékektől.

A hivatal azt is megállapította, hogy a felszólaló védjegyei közismertek, és a DOUGHNUTS AND COMPANY védjegy lajstromozása lehetővé tenné a bejelentő számára, hogy jogosulatlanul kihasználja a felszólaló hírnevét, és tisztességtelen versenytörvi fellépésekhez vezetne.

b) A bíróság döntése

A bejelentő fellebbezést nyújtott be a Szellemitulajdoni Bírósághoz, amely azonban 2021. május 12-én elutasította a fellebbezést, mert osztotta a hivatal álláspontját, miszerint a DOUGHNUTS AND COMPANY védjegy a felszólaló védjegyeinek domináns elemeit ismétli, így az ütköző védjegyek grafikailag, hangzásilag és fogalmilag is összetéveszthetően hasonlóvá váltak.

A bíróság szerint ugyanis míg a „fánk” szó általános és leíró jellegű, az „and company” elemet a kereskedelemben általánosan használják. Ezért úgy ítélte meg, hogy a DOUGHNUTS AND COMPANY védjegyet mindenképpen abszolút alapon el kell utasítani, mert nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel.

Románia

A szellemitulajdon-jogok védelmében a román határokon végzett vámműveletek során segítséget nyújtó román szakembereknek meg kell találniuk a szellemitulajdon-jogok jogosultjai támogatásának legjobb módját, hogy korlátozott erőforrásokkal és időben a legjobb eredményeket ériék el.

Mivel Románia nem csupán az Európai Unió kapuja, hanem a nagy mennyiségű, főként Törökországból és Kínából származó hamisított áruké is, a szellemitulajdon-jogok védelme a határon mindennapos küzdelmet jelent. A cél minden esetben az, hogy a lefoglalt árukat a hatóságok őrizetbe vegyék, és lehetőség szerint visszanyerjék az elkobzással kapcsolatos költségeket.

a) Jogi intézkedések

A szellemi tulajdon-jogok védelme a román határokon a szellemi tulajdon-jogok vámjogi érvényesítéséről szóló 608/2013/EU sz. rendeletet, illetve a vámműveletek során az ilyen jogok védelmét biztosító egyes intézkedésekről szóló, 344/2005 sz. nemzeti törvényt követi. További rendelkezések a 100/2005 sz. kormányrendeletből származnak (amely a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséről szóló, 2004/48/EK sz. uniós irányelvet ülteti át).

A jogszabályokkal összhangban a szellemi tulajdon-jogok jogosultjainak a román vámhatóságoknál nemzeti vagy uniós szintű intézkedés iránti kérelmet kell benyújtaniuk, amelyben kéri a vámtisztviselőket, hogy a román határokon a vámalkíságok során azonosított, jogaik megsértésével gyanúsított árukat foglalják le.

Az intézkedés iránti kérelem elfogadását követően a vámhatóság értesíti a szellemi tulajdon-jogok jogosultját vagy az általa kijelölt képviselőt a lefoglalásról, és tájékoztatást ad a lefoglalt árukról, például a következőkre vonatkozóan:

- tényleges vagy becsült mennyiségük;
- tényleges vagy feltételezett jellegük;
- a címzett, a feladó és a nyilatkozattevő vagy az áruk birtokosának neve és címe;
- az áruk eredete, származási és rendeltetési helye; és
- a lefoglalt árukról rendelkezésre álló képek, amennyiben lehetséges.

Az áruk címezettjét vagy nyilatkozattevőjét is értesítik a lefoglalásról.

Ha az árukról bebizonyosodik, hogy hamisítványok, a szellemi tulajdon-jogok jogosultjának 10 munkanapon belül (romlandó áruk esetében három munkanapon belül) értesítenie kell a vámhatóságot, és kérnie kell a lefoglalt áruknak az egyszerűsített jogi eljárás szerinti megsemmisítését.

Az áruk megsemmisítésre kerülnek, feltéve hogy a lefoglalt áruk bejelentője vagy címezettje nem tiltakozott hivatalosan a lefoglalás ellen. Ha a lefoglalt áruk címezettje vagy bejelentője kifogást emel, ahhoz, hogy az áruk lefoglalva maradjanak és megsemmisítésre kerüljenek, a szellemi tulajdon-jogok jogosultjának jogi eljárást kell kezdeményeznie annak megállapítása céljából, hogy jogait megsértették, és 10 munkanapon belül (romlandó áruk esetében három munkanapon belül) bizonyítékot kell benyújtania a vámhatósághoz.

A fenti törvényes határidő bizonyos esetekben a szellemi tulajdon-jogok jogosultjának írásbeli kérelmére további 10 munkanappal meghosszabbítható (kivéve a romlandó árukra előírt határidőt, amely nem hosszabbítható meg). Polgári vagy büntetőjogi feljelentés esetén az áruk a bírósági határozat jogerőre emelkedéséig lefoglalva maradnak.

A vámhatóságok hivatalból is lefoglalhatnak árukat, még akkor is, ha azok nem tartoznak az intézkedés iránti kérelemnek helyt adó határozat hatálya alá, ha fennáll a gyanú, hogy az áruk szellemi tulajdon-jogot sértenek. Ilyen esetekben a jogosult háromnapos határidőt kap arra, hogy keresetlevelet nyújtson be.

A lefoglalt áruk tárolásával és kezelésével, valamint a megsemmisítésükkel kapcsolatos költségeket a szellemitulajdon-jogok jogosultja viseli, aki a jogszabályoknak megfelelően kérheti e költségek megtérítését a jogsértőtől vagy más személyektől.

b) Gyakorlati szempontok

Minden olyan esetben, amikor a lefoglalt árukról bebizonyosodik, hogy hamisítványok, a bűnügyi nyomozó szervek (általában a határrendészet) hivatalból büntetőeljárást indítanak. A lefoglalt áruk az ügy lezárásáig a hatóságok őrizetében maradnak. Ezért a lefoglalt áruk megsemmisítésére vonatkozó vámhatósági utasításokat csak akkor lehet követni, ha a büntetőeljárás lezárult. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az ügy körülményeitől függően egy-két évvel vagy akár hosszabb idővel is meghosszabbodik az áruk őrizetben tartásának időtartama.

Azokban az esetekben, amikor a lefoglalt áruk nem tárolhatók ingyenesen a vámhatóság létesítményeiben (raktáraiban) (például nagy mennyiségük miatt), hanem a vámhatóságnak magántárolásra kell szerződnie, a fent említett késedelem közvetlenül érinti a szellemitulajdon-jogok jogosultjait, akiknek felszámítják a tárolási költségeket. Jelenleg a román vámhatóságok által lefoglalt áruk tárolásával és megsemmisítésével kapcsolatos költségek nem rögzítettek és nem is nagyon átláthatók, ezért a szellemitulajdon-jogok jogosultjai számára általában meglehetősen nehéz előre tervezni az ilyen költségeket, a lefoglalt áruk mennyiségétől és olyan tényezőktől függően, mint az áruk jellege, mennyisége és súlya. A gyakorlat időnként azt mutatja, hogy ezek a költségek igen jelentősek lehetnek, és egyes esetekben aránytalanok a lefoglalt áruk tényleges piaci értékéhez képest.

Bár a román vámhatóságok meglehetősen aktívan lépnek fel a gyanús árukkal kapcsolatban, és az áruk lefoglalásának jelentős részéről értesítik a jogosultakat, a gyakorlatban tapasztalt (és leggyakrabban a hivatalból indított bűnügyi nyomozások által okozott) késedelmek miatt néha több év is eltelik anélkül, hogy a szellemitulajdon-jogok jogosultjai bármilyen tájékoztatást kapnának az áruk megsemmisítéséről (vagy a tárolásukkal kapcsolatos költségekről). Ez azzal magyarázható, hogy a vámhatóság nem tudja megszervezni az ilyen műveleteket, amíg meg nem kapja az ügyési határozatot az ügyben.

Így a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak továbbra is aktívan kell keresniük a hatóságokat, ha visszaigazolást szeretnének kapni a lefoglalt áruk megsemmisítéséről, és kapcsolatban kell maradniuk a vámhatósággal, valamint biztosítaniuk kell, hogy a végül felmerülő tárolási költségek ne legyenek aránytalanok a végrehajtási erőfeszítésekhez képest.

Érdemes továbbá megjegyezni, hogy amennyiben a lefoglalt árukról a szellemitulajdon-jogok jogosultjai megállapítják, hogy hamisítványok, a bűnügyi nyomozó szervek által hivatalból indított büntetőeljárásokat általában azzal zárják le, hogy az ügyész döntése szerint az ügyet nem küldik bíróság elé. A legtöbb esetben ez a büntető törvénykönyv 16(1)(b) cikke

alapján történik, amely kimondja, hogy a vizsgált cselekmény nem szerepel a törvény által üldözendő bűncselekmények között.

Az ügyészek ezt az eljárást azzal indokolják, hogy a vizsgált bűncselekmények a szellemi-tulajdon-jogok jogosultjának engedélye nélkül olyan termék forgalomba hozatalát jelentik, amely egy lajstromozott védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést visel. A hatóságok véleménye szerint ha az árukat lefoglalják, majd a forgalomba hozatal előtt megsemmisítik, a bűncselekmény már nem valósul meg. Ilyen körülmények között a büntetőeljárást az akadályozza meg, hogy nem áll fenn bűncselekményi tényállás, mivel az áruk már nem kerülhetnek a piacra.

c) Megjegyzések

Ilyen helyzet (amely a romániai gyakorlatban gyakran előfordul mind a fent említett, hivatalból indított büntetőügyekkel kapcsolatban, mind pedig azokban az esetekben, amikor a szellemi-tulajdon-jogok jogosultjai úgy döntenek, hogy a polgári bíróság helyett a büntetőeljárás szervek előtt keresnek igazságot) a jogi rendelkezések helytelen értelmezésének és alkalmazásának a következménye a hasonló ügyekben, és ez a szellemi-tulajdon-jogok jogosultjaira nézve hátrányos.

A védjegyekről és földrajzi árujelzőkről szóló, újra közzétett 84/1998. sz. törvény 102(1) (b) cikke szerint: „az azonos vagy hasonló termékek lajstromozott védjeggyel azonos vagy hasonló megjelölést viselő termék engedély nélküli forgalomba hozatala” bűncselekménynek minősül, amely három hónaptól két évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal büntethető.

Így nyilvánvaló, hogy a hamisítottak minősülő árukkal kapcsolatos lefoglalások esetében, amelyek során az ilyen jogosulatlan árukat azzal a céllal hozzák be az országba, hogy a bejegyzett joggal azonos vagy ahhoz hasonló jelekkel ellátva hozzák őket forgalomba, az ilyen áruk pusztán behozatalának cselekménye teljesíti a törvény szerinti bűncselekménynek minősítéshez szükséges lényeges elemet. Ez még akkor is így van, ha a hamisított árukat a szellemi-tulajdon-jogok jogosultja és a vámisztviselők közös erőfeszítései következtében sikeresen lefoglalták a határon, mielőtt azok ténylegesen piacra kerültek volna.

Mindezek után és tekintettel a büntetőjogi nyomozó szervek előtt indított eljárások meglehetősen elkésérítő eredményeire, meg kell jegyezni, hogy a gyakorlatban a szellemi-tulajdon-jogok jogosultjai egyre inkább azt részesítik előnyben, hogy az ilyen konfliktusokat közvetlenül a bíróságok elé viszik polgári jogi igény formájában. Itt a jogosultak nemcsak azt kérhetik a bíróságtól, hogy az alpereseket tiltsa el az azonosított jogsértő cselekményektől és a jövőbeni jogsértésektől, hanem azt is, hogy kötelezze őket az ilyen konfliktusokkal kapcsolatban felmerült károk és költségek megtérítésére, amennyiben ez a kártérítés nem érhető el békés úton a jogsértők részéről.

Ennek az útnak a választása különösen vonzó olyan esetekben, amikor a lefoglalással kapcsolatos költségek (azaz a tárolási és megsemmisítési költségek) aránytalanok a lefoglalt áruk tényleges piaci értékéhez képest, és előre nehezen kiszámíthatók.

Spanyolország

2021. szeptember 15-én a Barcelonai Fellebbviteli Bíróság megerősítette a *Sanofi* által a *Mylan* ellen egy inzulin-glargin biohasonló termékkel kapcsolatban állítólagos szabadalombitorlás miatt benyújtott ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását. Ezzel a döntéssel korszerűsítette és megerősítette az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos szabadalmi ügyekben a sürgősség követelményére vonatkozó jelenlegi alapelvét.

a) Az ügy háttere

Általában két követelménynek kell teljesülnie ahhoz, hogy egy szabadalombitorlási ügyben helyt lehessen adni egy ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek:

- a szabadalom első látásra elfogadható érvényessége és bitorlása; és
- a késedelem veszélye (azaz a sürgősség indokoltsága, hogy az érdemi eljárás folyamatban levő szakaszában ne keletkezzen helyrehozhatatlan kár).

Egyes határozatokban a bíróság úgy ítélte meg, hogy a „sürgősség” közvetlenül a szabadalombitorlás megkezdésének vagy folytatásának kockázatából ered, azaz a szabadalom érvényességi ideje alatt az állítólagosan jogsértő termék forgalomba hozatalának vagy kereskedelmi forgalmazásának kockázatából. Más határozatokban azonban, különösen az utóbbi években a bíróság elismerte, hogy a fentiek önmagukban nem lennének elegendők, és hogy minden egyes esetben valós és konkrét kockázatot kell igazolni.

b) Tények

A *Sanofi* a 2 346 552 sz. európai szabadalom jogosultja, amely nem gyógyszeripari találmányt, hanem injektálható gyógyszeradagoló eszközt, például bizonyos műszaki jellemzőkkel rendelkező fecskendőt vagy tollat igényel. Bár a *Sanofi* két inzulin-glargin injekciós tollat forgalmaz, ezek nem képezik a szabadalom megvalósítását. Egy harmadik fél, a *Lilly* 2015 óta forgalmaz egy injektálható glargin-inzulin biohasonlót.

A *Mylan* 2020 szeptemberében kezdte meg az inzulin-glargin biohasonlójának forgalmazását előre töltött injekciós toll (*Semglee*) formájában. A *Sanofi*, amely beperelte a *Mylant* a szabadalom bitorlása miatt, ideiglenes intézkedést kért a bíróságtól a *Semglee* forgalmazásának megtiltására, mert úgy vélte, hogy annak injekciós tolla magában foglalja a szabadalomban igényelt eszköz valamennyi jellemzőjét. A sürgősséggel kapcsolatban a *Sanofi* azt állította, hogy az a szabadalombitorlásnak mint olyannak a velejárója lenne. A *Sanofi* azt

is hozzátette, hogy mivel az érdemi eljárásban csak a Mylan által a termékével elért értékesítésért járó jogdíjat követelhetné (a szabadalom kihasználásának hiánya miatt), az ilyen értékesítés helyrehozhatatlan kárt okozna vállalkozásának.

A Mylan viszont a Barcelonai Fellebbviteli Bíróság alapelvére hivatkozott, amely szerint minden egyes esetben valós és konkrét kockázatot kell igazolni, és azt állította, hogy ez több okból sem volt így. E tekintetben a Mylan hangsúlyozta, hogy az inzulin-glargin a köztulajdon körébe tartozik, és hogy a Sanofi nem kapcsolhatja gyógyszereinek értékesítését a szabadalomhoz, minthogy injekciós tollai nem a találmány megtestesítői. A Mylan azt is kiemelte, hogy a Sanofi részéről a szabadalom kiaknázásának hiánya megszünteti a sürgősséget ebben a konkrét esetben. Mindezek mellett azzal is érvelt, hogy termékének ugyanolyan ára van, mint a Sanofi és a Lilly termékének, és hogy az értékesítési adatok nem jelezték előre a Sanofi értékesítésének jelentős csökkenését egy további inzulin-glargin biohasonló forgalomba hozatala miatt.

c) Döntés

Első fokon az 1. számú Barcelonai Kereskedelmi Bíróság elutasította a Sanofi ideiglenes intézkedés iránti kérelmét, bár ezt más indokok alapján tette, és nem vizsgálta a késedelem veszélyével kapcsolatos kérdéseket. A Sanofi fellebbezett a határozat ellen.

A Barcelonai Fellebbviteli Bíróság elutasította a Sanofi fellebbezését, és ezzel megerősítette az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítását. Ez alkalommal a bíróság kifejezetten foglalkozott a felek közötti, a sürgősséggel kapcsolatos vitával.

Döntésében hivatkozott korábbi döntésekre, és kifejtette, hogy bár a sürgősség megközelítéséről – annak eseti jellege miatt – a bíróságon belül korábban viták folytak, egy ideje az uralkodó követelmény már az, hogy önmagában a jogsértő termék forgalomba hozatala nem elegendő. Inkább minden egyes esetben konkrét kockázatot kell igazolni.

Ezt a megközelítést alkalmazva a szóban forgó ügyre a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy nem indokolt a sürgősség. E tekintetben azzal érvelt, hogy a Sanofi nem hivatkozhatott gyógyszerei piaci részesedésének esetleges elvesztésére, mivel az inzulin-glargin tekintetében nem rendelkezett monopóliummal: az érvényesített szabadalom nem a gyógyszerre, hanem egy beviteli eszközre vonatkozott. A bíróság azt is kimondta, hogy az a tény, miszerint a Sanofi a Mylan értékesítéséért csak jogdíjat követelhet a szabadalom saját részéről történő kihasználásának hiánya miatt, olyan jogi korlátozást jelent, amely nem állítható kárként vagy sérelemként.

Ez a döntés jogerős.

Svájc

A)

a) Bevezetés

A Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgericht, BG) – Svájc legfelsőbb bírósága szabaddalmi ügyekben is – egy nemrégiben hozott döntésében foglalkozott azzal a régóta vitatott kérdéssel, hogy a szabadalmi igénypontok értékelése alapvetően jogi vagy ténykérdés. Ez a megkülönböztetés a svájci jogban azért lényeges, mert Svájcban a kétszeres iratváltás lezárását követően új ténybeli érvek csak nagyon szigorú feltételek mellett terjeszthetők elő, és a BG a ténybeli érveket csak korlátozott felülvizsgálati mércével vizsgálja, míg jogi érvek a főtárgyaláson továbbra is előterjeszthetők, és azokat a BG korlátozás nélkül vizsgálja. A határozat és annak jelentősége megértéséhez fontos megvizsgálni a ténykérdések és a jogi kérdések svájci felfogás szerinti megkülönböztetését.

b) A ténykérdések és a jogi kérdések közötti különbségtétel

A svájci bíróságok eljárásukban különbséget tesznek az úgynevezett „ténykérdések” és a „jogi kérdések” között. A „ténykérdések” az ügy alapjául szolgáló bármilyen tényre vonatkoznak – például arra a kérdésre, hogy megtörtént-e egy bizonyos, az ügy szempontjából fontos esemény vagy eseménysorozat. Más szóval a ténykérdés az ügy alapját képező és jogilag értékelendő fontos eseménysorozatra kérdez rá. A „jogi kérdés” ezzel szemben a jognak a megállapított tényekre való alkalmazására vonatkozik. A jogi kérdések például egy jogszabályi rendelkezés helyes értelmezésével, a tényállás jogi normák alá vonásával és egy bizonyos esemény jogi következményeinek meghatározásával foglalkoznak. Miként említettük, ez az elvontnak tűnő megkülönböztetés jelentős következményekkel jár a svájci bírósági gyakorlatra és a bírósági eljárásokban részt vevő felekre nézve.

Először is, a svájci jog szerint csak ténykérdésekre vonatkozó bizonyítékot nyújthatnak be a felek. A polgári peres eljárásokban a felektől elvárják, hogy állítsák és megfelelő bizonyítékokkal bizonyítsák az ügyük alapjául szolgáló tényeket. A jog alkalmazása ezekre a tényekre azonban a bíróságok hatáskörébe tartozik. Ez az elv azt jelenti, hogy a polgári eljárásban a feleknek csak a tényállást kell a bíróság elé tárniuk, és nem szükséges, hogy az alkalmazandó jogi rendelkezéseket és azok tényállásra való alkalmazását ismertessék. A gyakorlatban az ügyvédek által képviselt felek természetesen a bírósági beadványaikba a jognak az állítólagos tényekre való alkalmazását is belefoglalják. Ha azonban így tesznek, a bíróságot nem kötik ezek a nyilatkozatok.

Ezen túlmenően a felek a bírósági eljárás során a jogi kérdésekkel tetszőlegesen gyakran és bármikor foglalkozhatnak, szemben a ténykérdésekre vonatkozó állításokkal és bizonyí-

tékokkal, amelyeket csak a hivatalos iratváltás keretében tárgyalhatnak. A kettős iratváltás lezárását követően új tényeket csak az ellenérdekű fél által felhozott új állításokra adott közvetlen válaszként lehet előadni, és ez csak akkor fogadható el, ha az új tényeket azonnal állítják, és azokat kellő gondossággal mellett nem lehetett volna korábban előadni.

Másodszor, és ami még fontosabb, a BG-nek van egy úgynevezett „korlátozott megismerési lehetősége”. Ez azt jelenti, hogy fellebbezés esetén a BG csak korlátozott hatáskörrel rendelkezik az alsófokú bíróság fellebbezett határozatának felülvizsgálatára. A svájci jog szerint a BG-t kötik az alsófokú bíróság által megállapított tények, és azoktól csak akkor térhet el, ha azokat az alsófokú bíróság szinte önkényesen állapította meg, ami meglehetősen magas felülvizsgálati mércét jelent. Ennek megfelelően a BG csak azt ellenőrizheti, hogy az alsófokú bíróság helyesen alkalmazta-e a jogot a megállapított tényekre, de nem feltételezheti szabadon az ügy eltérő tényállását. Miként említettük, mentesség csak akkor alkalmazható, ha a fellebbező bizonyítani tudja, hogy az alsófokú bíróság önkényesen értékelte az ügy fontos tényeit. Ez azonban ritkán jár sikerrel.

Ezért egy bizonyos téma jogi vagy ténykérdésként való minősítése jelentős következményekkel jár a svájci jogban.

A szabadalmi jog területén a jogi és ténykérdések közötti különbségtétel gyakran különösen nehéz, és a jogalkalmazók között számos vita tárgyát képezi. A BG egy nemrégiben hozott döntésében foglalkozott e bizonytalanságok némelyikével.

c) Döntés a szabadalmi igénypontok értelmezéséről

A BG-nek egy 2021. május 25-i döntésében egy szabadalmi jogosult európai szabadalma svájci/liechtensteini részének visszavonásáról szóló BG-határozat ellen benyújtott fellebbezésével kellett foglalkoznia. A perbeli európai szabadalom az intraokuláris lencsék szembe történő behelyezésére szolgáló patronokra vonatkozott. A szabadalom alapja az úgynevezett „seb által segített behelyezési módszer”, amelyben a patron hegyét nem teljesen helyezik a sebbe, hanem részben maga a seb képez alagutat a lencse kamrába helyezéséhez.

A szabadalom tulajdonosának versenytársa a Szövetségi Szabadalmi Bíróságnál (Bundespatentgericht, BPG) megsemmisítési keresetet nyújtott be az említett európai szabadalom svájci/liechtensteini megerősítése ellen. A BPG 2020. augusztus 19-i döntésével helyt adott a keresetnek, és megállapította a perbeli európai szabadalom svájci/liechtensteini részének semmisségét. A BPG szerint a szabadalom az Európai Szabadalmi Egyezmény 123(2) cikke értelmében elfogadhatatlan módosításon esett át, mert az érintett szabadalmi igénypontok különböző megvalósítási módok jellemzőit kombinálták, és ezt a kombinációt az eredetileg benyújtott iratokban nem nyilvánították ki.

A BPG erre a következtetésre az érvényesített szabadalmi igénypontok bizonyos jellemzőinek értelmezése alapján jutott, és azt is megállapította, hogy a szabadalom jogosultja által

benyújtott segédkérelem szerinti korlátozott igénypontok nem alkalmasak az ESZE 123(2) cikkével kapcsolatos probléma megoldására.

A szabadalom jogosultja ezt követően fellebbezést nyújtott be az BPG döntése ellen a BG-nél. A fellebbezés egyéb indokai között a szabadalmi jogosult arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alsófokú bíróság helytelenül értelmezte szabadalmának igénypontjait, és ezzel megsértette az ESZE 69., illetve a svájci szabadalmi törvény 51(3) cikkét. Az alperes – az alsófokú bíróság előtti megsemmisítési eljárás felperese – azzal érvelt, hogy a BG-nek nem állt jogában értékelni az alsófokú bíróság által végzett szabadalmi értelmezés jogszerűségét.

Ez az érvelés az alperes azon feltételezésén alapult, hogy a szabadalmi igénypontok értelmezése ténykérdés. Miként fentebb a BG korlátozott megismerési jogkörére vonatkozó általános magyarázatokban kifejtettük, a BG-nek csak az alsófokú bíróság jogi kérdésekre vonatkozó határozatainak felülvizsgálatára van hatásköre, de az alacsonyabb fokú bíróság által megállapított tényeket adottnak kell elfogadnia, kivéve ha e tényeket önkényesen állapították meg. Következésképpen ha a szabadalmi igénypontok értelmezése valóban ténykérdés lenne, a BG nem vizsgálhatná felül és változtathatná meg ezt az értelmezést fellebbezés esetén, kivéve, ha ez az értelmezés egyértelműen önkényes.

A BG azonban nem fogadta el az alperes érvelését. Úgy ítélte meg, hogy a szabadalmi igénypontok nem a felek szerződéses szándéknyilatkozatai, amelyek például szubjektíven egy meghatározott címzettnek szólnak, hanem objektíven egy abszolút jog megállapítására irányulnak, amely minden illetéktelen féllel szemben érvényes. Ez a normatív hatás abszolút, és feltételezi a kizárólagosság fenntartott körének közös értelmezését. Ezen túlmenően a bíróság megállapította, hogy a jogbiztonság érdekében fontos, hogy a kizárt felek felismerhessék, továbbá érthető és objektív kritériumok alapján meghatározhassák a szabadalom által létrehozott kizárólagossági területet.

Ezért a BG kimondta, hogy a szabadalmi igénypontokat nem empirikus, hanem normatív módon kell értelmezni. Ezen a normatív értelmezési elven nem változtat az a tény, hogy a szabadalmi igénypontokat a szakember szemszögéből kell értelmezni. A svájci gyakorlat szerint a szakember egy olyan fiktív személy, akinek képességeit és nézeteit a bíróságoknak normatív módon kell meghatározniuk. Összefoglalva, a BG megállapította, hogy a szabadalmi igénypontok értelmezése jogi, és nem ténykérdés. Így a BG hatáskörrel rendelkezik az alacsonyabb szintű bírósági határozatok felülvizsgálatára az igénypontok értelmezése tekintetében.

A BG még hozzátette, hogy lehetséges azonban, miszerint a szabadalmi igénypontok értelmezése bizonyos esetekben konkrét ténybeli megállapításokon alapul, például egy műszaki kifejezésnek egy adott iparágban való sajátos értelmezésén vagy konkrét műszaki körülményeken. Az alacsonyabb szintű bírósági határozatban tett ilyen ténybeli megállapítások ismét kötelezőek lennének a BG számára a szabadalmi igénypontok értelmezésének felülvizsgálata során.

Bár a BG követte a szabadalomtulajdonos álláspontját, amely szerint a szabadalmi igénypontok alacsonyabb szintű bíróság általi értelmezését a BG teljes körűen felülvizsgálhatja, végül érdemben a szabadalomtulajdonos ellen döntött. Úgy ítélte meg, hogy a szabadalmi igénypontoknak a BPG általi értelmezése érthető és nem jogellenes volt, és ezért a perbeli szabadalom visszavonása indokolt volt. Így a szabadalom jogosultjának fellebbezését végül elutasították, és a szabadalom svájci/liechtensteini részét visszavonták.

Megjegyzés

A BG döntése választ ad a svájci szabadalmi joggyakorlat egyik égető kérdésére. Világossá teszi, hogy a BG teljes körűen felülvizsgálhatja az alsófokú bíróság által elvégzett igénypontoszerkesztést. Mivel a szabadalmi igénypontok értelmezése gyakran döntő jelentőségű az ügy kimenetele szempontjából, üdvözlendő, hogy a BG hatáskörrel rendelkezik a BPG értelmezésének felülvizsgálatára és esetleges megváltoztatására.

B) A Svájci Szellemitulajdon-jogi Intézet (Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum, EIGE) 2021. szeptemberben bejelentette, hogy el kíván térni az eddigi különösen szigorú (és sokat vitatott) gyakorlattól, amely szerint az eredetmegjelölésből álló vagy azt tartalmazó védjegyek megjelölését az ilyen földrajzi területről származó árukra és/vagy szolgáltatásokra kell korlátozni. Eddig félrevezetőnek tekintették azokat a védjegyeket, amelyek az érintett svájci közönség által ismert földrajzi eredetmegjelölésre való utalást tartalmaztak, például az ABC PARIS védjegyet vagy a megkülönböztető szóelemeken kívül az Eiffel-torony stilizált képét is tartalmazó ábrás védjegyet – kivéve, ha az ilyen védjegyek megjelölését „minden Franciaországból származó áru” korlátozták. Ez a gyakorlat egyedülálló volt Európában.

Az EIGE most az EUIPO és az EU-tagállamok nemzeti hivatalai által követett megközelítéshez kívánja igazítani gyakorlatát: A földrajzi eredetmegjelölésből álló vagy azt tartalmazó védjegy nem megtévesztő, amennyiben lehetséges annak helyes használata. Ha ez a helyzet, akkor nem szükséges a leírás korlátozása. Csak néhány kivétel alkalmazandó, különösen azokon a területeken, ahol a termékleírás korlátozására kifejezett vagy hallgatóságos jogi kötelezettség áll fenn (pl. a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági eredetmegjelölések és az oltalom alatt álló földrajzi árujelzések tekintetében).

Az EIGE bejelentette, hogy a javasolt módosításokat 2021. október 15. és november 15. között nyilvános megvitatásra bocsátja. Reményei szerint a módosítások 2022 első negyedében lépnek hatályba.

Ez a régóta várt és rendkívül üdvözlendő lépés a vizsgálati előírások általános egyszerűsödéséhez és a kiadott ideiglenes elutasítások számának csökkenéséhez, összességében pedig a védjegybejelentések gyorsabb elbírálásához vezet majd Svájcban.

A jogosultaknak most meg kell fontolniuk, hogy felfüggesztik-e még függőben levő (és/vagy már ideiglenesen elutasított) bejelentéseik vizsgálatát, felülvizsgálják-e meglévő véd-

jegyportfóliójukat, és újra bejelentik-e azokat a védjegyeket, amelyekkel szemben a múltban kifogást emeltek, mert földrajzilag korlátozott leírást tartalmaztak – mindezt nem csak a védjegyoltalom körének kiszélesítése érdekében, hanem azért is, hogy elkerüljék a védjegyek potenciálisan sebezhetővé válását a használat elmaradása miatt.

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, WIPO)

A WIPO most közzétett „Globális innovációs index 2021” című kiadványa az innovációs teljesítményben bekövetkezett újabb elmozdulásokat mutat. Dél-Korea először szerepel a felső ötben, Kína pedig a 12. helyre jött fel a leginnovatívabb nemzetek közé. Németország a 10. helyen áll Dánia mögött. Európa és az USA erős, Ázsia pedig gyors felzárkózást mutat.

A kiadvány mintegy 130 gazdaságot értékel 81 mutató alapján. Többek között figyelembe veszi és értékeli a szellemi tulajdon bejegyzési arányát, a kutatók és intézmények számát, a tudományos publikációkat, sőt az oktatási kiadásokat és paramétereiket is (pl. a Pisa-eredmények is szerepelnek). A gazdaságok besorolása többek között a Világbank 2020. júniusi jövedelemcsoport-osztályozása szerint történt. Ebben a tekintetben az innovációs index nemcsak a szabadalmi és védjegybejelentéseket mutatja be, hanem a vizsgált nemzetek gazdasági és társadalmi fejlettségét is vizsgálja.

A 2021-es statisztikában Svájc, Svédország és az Egyesült Államok – az Egyesült Királysággal együtt – mint feltűnően innovatív országok külön dicséretet kapnak. Ezek a nemzetek az elmúlt három évben folyamatosan az első öt között szerepeltek az innováció terén.

Mindenesetre a 25 leginnovatívabb gazdaság többsége – ahogy eddig is – Európából származik. Külön említést érdemel Franciaország (11. hely) és Észtország (21. hely), mindkét ország figyelemre méltó fejlődést mutat a kiadvány szerint. Az USA pedig továbbra is az erős 3. helyet foglalja el.

Ázsia azonban ugrásszerűen felzárkózik. Öt ázsiai gazdaság szerepel az első 15-ben: Dél-Korea (a nagyon jó 5. helyezéssel) és Szingapúr (8.) az első 10-ben, majd Kína (12.), Japán (13.) és Hongkong/Kína (14.) következik.

Az első 10 helyezett:

1. Svájc	6. Hollandia
2. Svédország	7. Finnország
3. Amerikai Egyesült Államok	8. Szingapúr
4. Egyesült Királyság	9. Dánia
5. Dél-Korea	10. Németország

Kína továbbra is az egyetlen közepes jövedelmű gazdaság a világ 30 leginnovatívabb gazdasága között. Emellett Kína egyes területeken különleges innovációs erejével tűnik ki. Például a szabadalmi bejelentések száma 2020-ban 3,5 százalékos növekedéssel új történelmi

csúcstól ért el a koronavírus-járvány miatti termelési veszteségek ellenére. Ezt Kína különösen gyors és erőteljes gazdasági növekedése (+16 százalék) segítette elő. Dél-Korea és az Egyesült Államok szintén erős növekedést könyvelhetett el, de a legtöbb európai gazdaság és Japán is kevesebb szabadalmi bejelentést nyújtott be.

Emellett a TVIP-országok (Törökország, Vietnam, India és a Fülöp-szigetek) rendszeresen felzárkóznak az innovációs teljesítmény tekintetében; valamennyi különösen nagy gazdaság, amelyek a jelentés szerint megváltoztathatják a globális innovációs tájképet. Törökország (41.), Thaiföld (43.) és Vietnam (44.) például most először szerepel az első 50 ország között, míg India (46.) ezt már korábban is elérte, idén pedig Mumbai és Delhi régiója a tudomány és technológia különleges innovációs központjaként is kiemelkedik.

Összességében az ázsiai régió rendkívül innovatívnak mutatkozik, különösen Latin-Amerikával és Afrikával összehasonlítva. E régiókból csak egyes nemzetek emelkednek ki innovációjuk révén, ezek Chile, Mexikó, Costa Rica és Brazília (az innovációs indexben a felső 60 között). Az afrikai kontinensen Dél-Afrika és Ruanda külön dicséretet kap, csakúgy, mint Ázsiában Irán és az Egyesült Arab Emírségek az innováció terén nyújtott erős egyéni teljesítményükért.

A Globális innovációs index szerint 2020-ban a legdinamikusabban fejlődő technológiai terület az orvostechológia, a gyógyszeripar és a biotechnológia volt. Ez eltér a korábbi évektől, amikor a digitális kommunikáció, a számítástechnika és az audiovizuális technológia voltak azok a területek, amelyeken a legtöbb szabadalmi bejelentést nyújtották be. Az idei helyzet a járványnak tulajdonítható – vélik a tanulmány szerzői –, de az orvostechológia, a gyógyszeripar és a biotechnológia felé mutató irányzat nem meglepő, mert az emberek tudatosabbá váltak a tudománynak ezeken a területein.